

Bacheloroppgave

VPL05 Vernepleie

Vernepleierens rolle i skolen - en spørreundersøkelse

Social educator in schools - a survey

Enya Fagerhaug

Totalt antall sider inkludert forsiden: 63

Molde, 24.05.2023

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none">• ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§16 og 36.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert, jf. høgskolens regler og konsekvenser for fusk og plagiat	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht. Personopplysningsloven skal meldes til Sikt for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av Sikt?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer: 620100

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Sandra Marie Weltzein

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Opgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Dato: 24.05.23

Antall ord: 9598

Forord

Denne bacheloroppgaven markerer slutten på vernepleierstudiet ved Høgskolen i Molde. Jeg har vært så heldig å kunne deltatt i forsknings- og undervisningsprosjektet *Vernepleieren i skolen* (VIS), sammen med fire andre studenter i mitt kull. Bacheloroppgaven har dermed basert seg på innhentet empiri gjennom forskningsprosjektet. Av den grunn har også dette vært en annerledes bachelor-prosess. Noe jeg til tider har kjent på som krevende, men på den andre siden har min deltakelse i dette forskningsprosjektet vært spennende og lærerikt. Jeg vil derfor rette en takk til mine medstudenter i forskningsgruppen og ledere av forskningsprosjektet: Ingrid Johnsen Hogstad og Sandra Marie Weltzien. En spesiell stor takk til Sandra Marie Weltzien som har gitt meg meget god veiledning og som har vært en stor støtte gjennom denne prosessen.

Lederen i Skolens landsforbund, Anne Finborud har i samarbeid med Fellesorganisasjonen (FO) skrevet en hyllest til vernepleierens kompetanse i skolen. «Og la meg si det først som sist: **Dere vernepleiere har en kompetanse som det er et hylende behov for i skolen**» (Finborud, 2019, 46).

Sammendrag

Vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver i skolen er i mindre grad studert. I denne bacheloren blir disse fenomenene undersøkt nærmere med bruk av spørreundersøkelse besvart av et utvalg av skoleledere, lærere/andre ansatte og vernepleiere. Denne undersøkelsen er gjennomført i regi av forskningsprosjektet *vernepleieren i skolen* for å skape et større bilde av hvordan andre yrkesgrupper og vernepleiere selv opplever vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver i skolen. Totalt 228 respondenter fra 14 barne-, ungdoms- og videregående skoler er inkludert i datamaterialet: 32 vernepleiere, 29 representanter fra skoleledelse, og 167 lærere/andre ansatte. Dataene ble undersøkt ved bruk av Mann-Whitney u-tester i statistikkprogrammet SPSS.

Resultatene fra undersøkelsen viser blant annet høy verdsettelse av vernepleieren blant lærere/andre ansatte, og stor enighet blant både vernepleiere, skoleledelse og lærere/andre ansatte om at vernepleiere er kompetente til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes av dem. Samtidig vises det stor variasjon i opplevd forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver blant skoleledere, lærere/andre ansatte og vernepleiere. I tillegg viser resultatene relativt lave gjennomsnittlige skårer på spørsmål om vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområder oppleves som avklart, noe som kan tyde på et behov for tydeligere avklaring av vernepleierens rolle og oppgaver i skolen.

Funnene diskuteres opp mot tidligere forskning og teori med fokus på jurisdiksjon og tverprofesjonelt samarbeid. Her belyses det at manglende jurisdiksjon kan føre til liten grad av forståelse av vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver i skolen, og det foreslås blant annet at tydeligere stillingsbeskrivelser og retningslinjer kan være med på å styrke vernepleierens rolle i skolen.

Innhold

1.0	Innledning.....	1
1.1	Forforståelse	2
2.0	Bakgrunn og kontekst	2
2.1	Vernepleierens kompetanse	3
2.1.1	Vernepleierens helsefaglige kompetanse.....	4
2.1.2	Vernepleierens sosialfaglige kompetanse.....	4
2.1.3	Vernepleierens pedagogiske kompetanse	4
2.2	Hullet i litteraturen.....	5
2.3	Tidligere relevant forskning	5
3.0	Teoretisk ramme.....	9
3.1	Profesjonsteori og jurisdiksjon	10
3.2	Tverrprofesjonelt samarbeid.....	11
4.0	Metode	11
4.1	Kvantitativ metode.....	12
4.1.1	Spørreundersøkelser	12
4.2	Datainnsamling	13
4.3	Spørreskjema	14
4.4	Etikk og personvern.....	14
4.5	Validitet og reliabilitet	15
5.0	Analyse.....	16
6.0	Resultat	17
6.1	Deskriptiv statistikk fra tilleggsspørsmål om utvalgte arbeidsområder	22
7.0	Diskusjon	23
8.0	Konklusjon	29
9.0	Litteraturliste	31
10.0	Vedlegg.....	35
10.1	Vedlegg 1: spørreskjema vernepleiere.....	35
10.2	Vedlegg 2: spørreskjema lærere/andre ansatte	40
10.3	Vedlegg 3: spørreskjema skoleledelse.....	46
10.4	Vedlegg 4: infoskriv og samtykkeskjema.....	52

1.0 Innledning

Læreryrket har vært og er det dominerende yrket i skolen. I de siste tiårene har man sett markante endringer i elevgruppen. Etter innføringen av ansvarsreformen i helsevernet for psykisk utviklingshemmede (HVPU) i 1991, og nedleggningen av spesialskolene i 1992 (Meld St. 35 1990-1991), har elevgruppen blitt mer mangfoldig og sammensatt. Barn som før fikk sin skolegang ved egne spesialskoler, inkludert elever med utviklingshemning, sosiale og emosjonelle vansker, og generelle lærevansker, er nå inkludert i grunnskolen og den videregående skolen. Av den grunn ser man også et økende behov for andre yrker med annen kompetanse i skolen, og da spesielt sosialfaglig kompetanse (Borg, Drange, Fossetøl og Jarning 2014, NOU 2015). Her stiller vernepleiere sterkt, men også andre lignende yrker. Vernepleiere inngår i yrkesgruppene som forkortes med «BSV'ere», som står for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere. De nevnte yrkesgruppene har sosialfaglig kompetanse som fellesnevner. Stadig flere BSV'ere ansettes i dagens barne- og ungdomsskoler (Håvie 2012, Magnus 2010). Imidlertid fremstår BSV'ernes rolle og status i skolen fremdeles som uklar (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018), og BSV'eres kompetanse brukes på forskjellige måter i ulike skoler (Mordal 2017). Det er en mangel på forskning som undersøker vernepleierens arbeid og rolle i skolen. På nåværende tidspunkt består litteraturen hovedsakelig av rapporter og kvalitative studier som fokuserer på BSV'ere eller miljøterapeuter samlet.

I regi av forskningsprosjektet «Vernepleieren i skolen» (VIS) har et utvalg av tredje års studenter deltatt som forskningsassistenter og samlet inn empiriske data for å blant annet kartlegge vernepleierens rolle i skolen. En av hensiktene med forskningsprosjektet, og den overordnede hensikten i denne bacheloroppgaven, er å undersøke opplevelsen av *vernepleierens* rolle og arbeidsoppgaver blant ulike yrkesgrupper i grunnskolen og den videregående skolen. Med bakgrunn i dette er følgende forskningsspørsmål valgt:

1. Hvilken grad av egenopplevd forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, arbeidsoppgaver og rolle finnes blant skoleledelsen og lærere i utvalgte skoler?
2. Hvilken grad av forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, arbeidsoppgaver og rolle opplever vernepleierne blant skoleledelsen og lærere i utvalgte skoler?

1.1 Forforståelse

Forforståelse blir av Thurén (2009) forklart som våre forventninger, oppfatninger og erfaringer, som kan påvirke måten man ser virkeligheten på. Min forforståelse til denne oppgavens tema kommer blant annet fra forventninger, erfaringer og oppfatninger jeg har fra praksis og undervisning. Ved vernepleierutdanningen Høgskolen i Molde har jeg, ved to anledninger i løpet av min studietid, hatt mulighet til å være i praksis på to forskjellige barneskoler med vernepleier som veileder. Disse to praksisperiodene skilte seg fra hverandre ved at de foregikk på ulike nivå. Første studieår hadde jeg praksis som var på individnivå og ved tredje studieår hadde jeg fordypningspraksis på skole som var på systemnivå. Altså under praksisen ved første studieår tilegnet jeg meg erfaringer om hvordan man kan jobbe vernepleierfaglig på individnivå, eksempelvis om hvordan vernepleieren kan fremme selvbestemmelse hos en elev. Ved tredje års fordypningspraksis på systemnivå tilegnet jeg meg erfaringer blant annet om hvordan vernepleiere kan sørge for mer tilrettelagt og inkluderende undervisning. Sistnevnte praksis er også sterkt knytte til deltakelsen min i VIS-prosjektet. Min deltagelse i VIS-prosjektet har også påvirket min forforståelse gjennom forventninger, oppfatninger og erfaringer jeg har tilegnet meg gjennom prosjektet som har påvirket hvordan jeg ser virkeligheten på. For eksempel innebærer min forforståelse erfaringer og oppfatninger om at vernepleierens rolle i skolen er uklar, noe som kan ha påvirket hvordan jeg har tolket litteraturen jeg har lest og brukt på dette området. Det vil si at det kan ha oppstått hendelser der min forforståelse har påvirket litteraturinnsamlingen min ved å kun finne litteratur som bekrefter erfaringene og oppfatningene mine. På den andre siden har jeg gjennom hele prosessen vært bevisst på denne risikoen. Jeg opplever at deltakelsen og diskusjonene i VIS-prosjektgruppen har ført til at jeg også har konfrontert oppfatningene mine, og jeg har hele tiden forsøkt å være bevisst på min forforståelse, og forsøkt å unngå å la meg påvirke av denne. Av den grunn opplever jeg at jeg har fått en mer nyansert forståelse av hvordan vernepleierens rolle i skolen kan være.

2.0 Bakgrunn og kontekst

I det nye læreplanverket Kunnskapsløftet 2020 (LK20) introduseres folkehelse og livsmestring som et tverrfaglig tema. «Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg» (LK20). Elevmedvirkning er også et sentralt begrep i LK20. Det relativt nye kapitlet 9A i opplæringslova (1998) som omhandler elevenes sitt

skolemiljø, synliggjør et behov for andre yrkesgrupper i skolen. Endring i skolen, spesielt i elevgruppen, og de nye prioriterte begrepene og målene for opplæring presentert i LK20 og kapittel 9A i opplæringslova (1998) krever riktig og nok kompetanse. Dette bygger opp under behovet for å tilføre nye yrkesgrupper inn i skolen.

Regjeringen presenterer i stortingsmelding nummer 6 at et av målene deres er at alle barn og unge, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger, skal ha like muligheter til utvikling og læring. I den samme stortingsmeldingen kommer det også fram at regjeringen ser et stort behov for andre yrkesgrupper med annen kompetanse, som for eksempel sosialfaglige utdanninger slik som vernepleie (St.meld nr.6 2019-2020). Det å anerkjenne at det er et behov for andre ansatte med annen kompetanse i skolen er et steg i riktig retning. Likevel kommer det også fram i stortingsmelding nr. 6 (2019-2020) at BSV'ere som yrkesgrupper ikke er omtalt i noe forskrift eller lov. Med andre ord eksisterer det ikke noen konkrete faglige eller politiske beskrivelser av hvordan vernepleiere skal arbeide i skolen, eller hvordan det tverrprofesjonelle samarbeidet mellom vernepleiere og andre profesjonsgrupper i skolen skal foregå. I tillegg til usikkerheten og utfordringene i samarbeid som dette kan det medføre at BSV'ere ofte ender opp med stillingstitler som assistenter eller ufaglært (Magnus 2010). Med en slik stillingstittel kan man risikere at BSV'ere sin kompetanse ikke utnyttes på best mulig måte (St.meld.nr. 6 2019-2020).

2.1 Vernepleierens kompetanse

Både gjennom media, studier og forskning synliggjøres behovet for å inkludere utradisjonelle yrkesgrupper og profesjoner i skolen. Vernepleie blir ofte nevnt som en profesjon som kan være med på å dekke behovet for mer tverrfaglighet i skolen. I en stortingsmelding som omhandler utdanning i velferd: samspill i praksis, omtaler de begrepet kompetanse «... som helheten av kunnskaper, ferdigheter og evner som gjør en person i stand til å fylle konkrete funksjoner og utføre de tilhørende oppgavene i tråd med definerte krav og mål» (st.meld. nr. 13 2011-2012, 11). Vernepleiere, som har et bredt kompetansefelt, kan ifølge definisjonen fylle flere konkrete funksjoner. Hva dette kompetansefeltet innebærer vil videre forklares.

2.1.1 Vernepleierens helsefaglige kompetanse

Vernepleiere som autorisert helsepersonell skal ha ferdigheter og kunnskap nok til å være ansvarlig for vurdering og utøvelse av faglig forsvarlighet. Dette understrekes i Helsepersonelloven (1999) §4 som presiserer at autorisert helsepersonell skal utføre helsearbeid med faglig forsvarlighet ut ifra situasjon, arbeidets karakter og helsepersonells kvalifikasjoner. Verdens helseorganisasjon (FN) definerer begrepet helse som optimal psykisk, fysisk og sosial velbefinnende og ikke bare fravær av lidelser eller sykdom (FN 2023). Med utgangspunkt i denne definisjonen kan man se på fenomenet helse koblet opp mot både individ og samfunn. Vernepleier med kjernekompetanse innen helsefag, sosialfag og pedagogikk har da mulighet til å dekke flere aspekter av definisjonen til FN.

2.1.2 Vernepleierens sosialfaglige kompetanse

Kunnskapsgrunnlaget i sosialfaglig kompetanse er mye rettet mot velferdsordninger, velferdsstaten og dens utfordringer. Dette legges til grunn for at den sosialfaglige kompetansen rustet en vernepleier til å jobbe i spenningsfeltet mellom individ og system.

Vernepleierens kunnskap om ulike sosialfaglige perspektiver legges også til grunne for ens sosialfaglige kompetanse, særlig det å ha forståelse og kunnskap om metodiske verktøy (Nordlund, Throndsen og Linde 2015). Vernepleier som sosialfaglig profesjon i skolen kan ha fokusområde på både elevenes livsbetingelser og systemets rammebetingelser for å skape mer funksjonell tilrettelegging. Dette kan i et langtidsperspektiv øke elevenes følelse av mestring, glede, medvirkning og skape god livskvalitet. Som nevnt innledningsvis, er dette punkter som det fokuseres på i LK20. Nordlund, Throndsen og Linde (2015) forklarer at vernepleiefaglig arbeid utøves som indirekte eller direkte hjelp til mestring av blant annet elevens hverdag på skolen.

2.1.3 Vernepleierens pedagogiske kompetanse

Nordlund, Throndsen og Linde (2015) forklarer at vernepleierens pedagogiske kompetanse er generell, men er i tillegg bygget ekstra med fokus på tilretteleggingen og gjennomføringen av læringsprosesser. Her kreves det kunnskap om ulike pedagogiske virkemidler og modeller. Veiledningskunnskap kommer under vernepleierens pedagogiske kompetanse. Nordlund, Throndsen og Linde (2015) understreker dette med å forklare at veiledning handler om å hjelpe til refleksjon, uavhengig av faglig ståsted. Videre presiserer forfatterne

at vernepleiere har kompetanse innen tilrettelegging av metoder for mestring, læring og motivasjonsfremmede arbeid.

2.2 Hullet i litteraturen

Opplæringslova kapittel 9A presiserer viktigheten av et godt skolemiljø med nulltoleranse mot negative handlinger slik som mobbing og trakassering. Videre presiseres også viktigheten av tidlig innsats og forebygging for å skape et trygt og godt skolemiljø, der det skal jobbes for å fremme trivsel, helse og læring til elevene (Opplæringslova §9A-3, 1998). Med et slikt fokus legges det til rette for å inkludere andre yrkesgrupper enn pedagoger inn i skolen, slik som vernepleiere. Både stortingsmeldinger og ulike studier belyser også at det er behov for andre yrkesgrupper i skolen, og at det er en positiv trend med ansettelser av andre yrkesgrupper, spesielt BSV'ere (Håvie 2012, Magnus 2010). Derimot viser den begrensede litteraturen som foreligger per dags dato at BSV'ernes rolle og status i skolen er uklart (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018). Studier og kunnskap om hvordan vernepleiere sin kompetanse konkret kan bidra i grunnskolen er begrenset. En forklarende faktor til dette kan være at vernepleierprofesjonen er en relativt ny profesjon i skolen, som har måtte kjempe for sin plass blant de mer etablerte profesjonene på skolen. Det er ingen tidligere kartlegginger som har undersøkt vernepleieres rolle og oppgaver i skolen isolert, eller som har innhentet informasjon om forventninger til og opplevelse av vernepleierens arbeid blant de andre, mer etablerte yrkesgruppene i skolen.

2.3 Tidligere relevant forskning

I en FO-rapport utført av Arbeidsforskningsinstituttet (Borg og Lyng 2019) beskrives gjennomføringen av intervjuer med skoleledelse, lærere og sosialfaglige ansatte på tre case-skoler (barne-, ungdoms- og videregående skole). Intervjuene belyser viktigheten av sosialfaglige kompetanse i skolen. Det forklares i rapporten at en av hovedgrunnene til behovet for sosialfaglig kompetanse i skolen, er den rapporterte økningen av psykiske helseplager og skolestress blant barn og unge. Det vil si at det pedagogiske personalet ved skoler i dag møter flere elever med sosial og emosjonelle vansker enn tidligere (Borg og Lyng 2019).

Rapporten belyser også viktigheten av et godt psykososialt miljø og hvordan den sosialfaglige kompetansen kan støtte lærerne i å skape et slikt miljø på best mulig måte. Utfordringer man kan støte på i arbeid med dette er at det psykososiale miljøet også omfatter det som skjer utenfor skoletiden, som på skoleveien, hjemme, og på sosiale medier. Dette er faktorer som kan påvirke skolehverdagen til elevene både positivt og negativt. Det synliggjøres i rapporten og i intervjuer med ansatte at det må jobbes med å implementere den sosialfaglige kompetansen i skolen. Samtidig indikerer rapporten at det er en positiv trend der andre ansatte ser behovet og viktigheten av sosialfaglig kompetanse i skolen. Derimot understreker skolene at dette har tatt tid og at de ikke er helt i mål enda. Blant annet fremheves behovet for å senke terskelen til læreren for å ta i bruk den sosialfaglige kompetansen og ressursen, og ønsket om at sosialfaglig kompetanse blir lovpålagt (Borg og Lyng 2019).

I en artikkel gitt ut av tidsskrift for velferdsforskning (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018) undersøkes det hvilken status og rolle BSV'erne har innen områdene samarbeid og inkludering i skolen. Dette undersøkes gjennom intervjuer med mellom-ledelse og BSV'ere på et utvalg av skoler. Resultatene som blir framstilt i artikkelen peker blant annet på likhetstrekkene mellom det didaktiske arbeidet lærere gjennomfører og det metodiske arbeidet BSV'ere gjennomfører, og at til tross for dette, er de ikke likeverdige profesjoner i skolen (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018). Andre resultater i artikkelen peker også på ulikheter blant vernepleierne sin opplevelse av å være i en formell posisjon eller ikke. De uttrykker at forskjellen handler om at vernepleiere utformer yrkesrollen sin selv, oftest i takt med arbeidsoppgavene, mens lærere, som har en lovbestemt rolle, har egne sentrale instruksjoner de kan følge. Avslutningsvis konkluderes det med at det er behov for mer likeverdige arbeidsavtaler, og større oppmerksomhet på tverrprofesjonelt samarbeid (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018).

I rapporten *Barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere; nye profesjoner i grunnskoler* av Peter Magnus (2013), presenteres data fra en spørreundersøkelse gjennomført med FO-organiserte BSV'ere i grunnskolen. Gjennom ulike påstander, tidligere forskning, artikler og rapporter, legger han grunnlaget for forskningsspørsmålet sitt som er «hva slags arbeidsoppgaver utfører BSV'erne i grunnskolen, - og hva slags arbeidsforhold erfarer de?» (Magnus 2013, 4). Det var totalt 246 deltakere i spørreundersøkelsen (Magnus 2013).

Magnus (2013) hevder det er et økende antall BSV'ere ansatt i grunnskolen, og at de bidrar til å løse helse- og sosial problemer på et tidlig stadium på barnas arena, mens de og deres problemer fortsatt er relativt små. Videre forklarer han at BSV'ere kan avlaste lærerne som av den grunn kan fokusere på undervisningen. Derimot presiserer han også at ved veiledning av ansvarlige lærere så kan også BSV'ere undervise (Magnus 2013). Ved å vise til skoledebatten som blant annet etterspør større voksentetthet for å styrke skolen påpeker Magnus (2013) at BSV'ere kan være med på å styrke den etterspurte voksentettheten, eksempelvis profesjonell mangfoldighet i møte med skolens mangfoldige utfordringer. Han trekker også frem en påstand fra FO om at et større profesjonelt mangfold på skolen, kan både gjøre det helse- og sosialfaglige arbeidet og den skolefagsrettede undervisningen bedre. Ved å da ansette BSV'ere kan de avlaste lærere og bidra med ulike tjenester.

Blant Magnus (2013) sine hovedfunn kan man blant annet se stor variasjon i stillingsbenevnelser, da det rapporteres 51 ulike stillingsbenevnelser i spørreundersøkelsen. Et annet hovedfunn viser variasjon i hva BSV'ernes stilling går ut på. Noen har hele stillingen sin til miljøarbeid, noen til undervisning og andre har halve stillingen til undervisning. Spørreundersøkelsen viser også at et flertall av BSV'erne arbeider med små grupper og enkeltelever og at arbeidet for det meste skjer utenfor klasserommet. I forlengelse av dette viser også funn at målgruppen er elever med psykososiale vansker og adferdsvansker. Et annet hovedfunn synliggjør at 88 av 246 har skriftlig arbeidsinstruks. Videre belyser resultatene av spørreundersøkelsen ønsker BSV'ere har til endring av sine arbeidsforhold, blant annet etterspørsel og anerkjennelse av sin kompetanse, mer planleggingstid og like vilkår og lønn som lærere. Flere deltakere uttrykker at på grunn av arbeid med enkeltelever blir det ikke ønsket om å arbeide på systemnivå for tidlig intervensjon og forebyggende arbeid rettet mot flere barn og mot systemer oppfylt (Magnus 2013). Med andre ord viser rapporten og resultatene av spørreundersøkelsen at det er stor variasjon i organiseringen av BSV'ere i grunnskolen og at respondentene i spørreundersøkelsen uttrykker at deres kompetanse til tider ikke blir godt nok benyttet.

I rapporten *Innenfor eller utenfor opplæringen?* av Lene Nyhus, Kari Myrbakken og Tove Risløw (2014) ser de nærmere på bruken av helse- og sosialfaglig personell i skolen,

der den overordnede intensjonen er utnyttelse av muligheter til tverrprofesjonelt samarbeid for det beste for elevenes og skolens læringsmiljø. For å undersøke dette ble det gjennomført gruppeintervjuer ved tre ungdomsskoler i en kommune. Gruppene besto av helse- og sosialfaglig personell, lærere/undervisningspersonell og skoleledere, inkludert spesialpedagogisk ansvarlig og rådgiver (Nyhus, Myrbakken og Risløw 2014). Ut ifra intervjuene ønsket Nyhus, Myrbakken og Risløw (2014) å se nærmere på hvordan bruken av helse- og sosialfaglig personell beskrives, oppfattes og vurderes. Videre var målet å kunne peke ut sentrale punkter angående status, muligheter og utfordringer som kommunen med fordel kan jobbe videre med. Forfatterne trekker blant annet frem tverrprofesjonelt samarbeid som et sentralt begrep, da skolens økende kompleksitet som skal romme alle krever ulike former for samarbeid. Forfatterne stiller av den grunn spørsmål om uklare oppfatninger, intensjoner og rammer innad i personalgruppen kan skape utfoldinger for det tverrprofesjonelle samarbeidet. Videre viser forfatterne til utdanningsdirektoratet og FO's definisjon på miljøterapeut som blant annet nevner at tilrettelegging av læringsmiljø og psykososiale faktorer er en del av arbeidsmetoden til en miljøterapeut. Med denne informasjonen stiller forfatterne spørsmål om miljøterapeut- arbeidsoppgaver er «innenfor opplæringen» eller om de er «utenfor opplæringen» (Nyhus, Myrbakken og Risløw 2014).

I rapporten presenterer Nyhus, Myrbakken og Risløw (2014) resultatene gruppert etter hver skole (skole A, B og C). Oppsummert viser de til tre ulike tilstander. Det er essensielt å påpeke at skole C ikke hadde helse- og sosialfaglig personell ansatt ved skolen, noe som gjorde at gruppeintervjuene med lærere og ledere baserte de seg på assistent, eller tidligere helse- og sosialfaglige ansatte i stedet. Resultatene fra de tre skolene viser at begrunnelsen for ansettelsen av helse- og sosialfaglige profesjoner baseres på arbeid med enkeltelever, både i og utenfor undervisning. Derimot viser resultatene blant skolene variasjoner mellom ønsket og forståelsen av helse- og sosialfaglige profesjoner sin mulighet til å jobbe forebyggende i skolen. Resultatene indikerer også variasjon i stilingstitler og stillingsstørrelser. På den andre siden er det likhet mellom skolene ved at undervisning er en del av stillingen til de med helse- og sosialfaglig profesjon. Avslutningsvis uttrykker informantene i ulik grad forståelse av hva helse- og sosialfaglige profesjoner kan bidra med i skolen, og av den grunn ønsker informantene tydelige nasjonale føringer i dette feltet (Nyhus, Myrbakken og Risløw 2014).

Borg, Drange, Fossetøl og Jarning (2014) er hovedforfattere bak kunnskapsoversikten som tilhører prosjektet *Et lag rundt læreren*. Dette prosjektet er finansiert av Utdanningsdirektoratet og har som mål å utvikle modeller for flerfaglig/tverrfaglig arbeid i skolen for å utvikle et lag rundt læreren (Borg et al. 2014). Et så kalt «lag rundt læreren» handler ifølge Borg et al. (2014) om forventinger om at det å frigjøre lærerens tid til arbeid med klassemiljø og undervisning, blant annet kan føre til mer tilrettelagte og varierte undervisninger. Videre nevner forfatterne at det er en tilhørende forventning om at bedre samordning og utnyttelse av eksisterende ressurser, blant annet ved å tilføre skolen annen og mer kompetanse, og med tett tverrfaglig samarbeid, kan fremme styrket innsats tilknyttet oppfølging og omsorg for psykisk og sosialt utsatte barn i skolen (Borg et al. 2014).

Borg et al. (2014) forklarer at BSV'ere, eller miljøterapeuter, utfører sosialpedagogisk arbeid i skolen. Lærerens mål er å gi elever sosial og faglig kunnskap, med mest fokus på det faglige. Miljøterapeutenes mål er å gi elever sosial kompetanse, som fører til et bedre utgangspunkt for elevene til å tilegne seg kunnskap (Tømmerbakken og Gustavsson 2006 i Borg et al. 2014). Derimot påpeker også Borg et al. (2014) at sosialpedagogisk arbeid ikke er lovfestet, men at forskning synliggjør at det er en positiv trend hvor skoler ansetter BSV'ere. På den andre siden ser man at BSV'ere sjeldent jobber i team, altså de jobber ofte alene. Det rapporteres også store variasjoner i arbeidsmiljøet til BSV'erne, eksempelvis fravær av arbeidspult. Borg et al. (2014) forklarer at dette kan vanskeliggjøre både kontakten med elever og tverrfaglige samarbeid, fordi det blir mer krevende å oppsøke hverandre. BSV'ernes rolle og arbeidsoppgaver i skolen er ifølge Borg et al. (2014) varierende, og det er uklarerhet mellom avgrensingene til miljøterapeutrollen og assistentrollen. Altså kan vernepleiere delta i det sosialpedagogiske arbeidet i skolen, og på den måten kan de jobbe med elever og miljøet rundt. Likevel finner forskerne at vernepleiere i liten grad får mulighet til å bidra i det generelle skole- og klassearbeidet, som fører til at de i stor grad jobber alene med enkeltelever etter enkeltvedtak (Borg et al. 2014).

3.0 Teoretisk ramme

I dette kapitlet presenteres teoretiske perspektiv som er relevante for oppgavens forskningsspørsmål og som vil brukes i diskusjon av oppgavens resultater. Først fokuseres det på profesjonsteori med vekt på jurisdiksjon, og avslutningsvis ses det nærmere på tverrprofesjonelt samarbeid.

3.1 Profesjonsteori og jurisdiksjon

«En *profesjon* er en yrkesgruppe med avgrenset og spesialisert utdanning på høyere nivå og det er en nær sammenheng mellom utdanningen og yrkesutøvelsen ...» (Halvorsen, Stjernø og Øverbye 2019, 109). Ifølge Aadland (2018) er det flere yrker som kan kvalifiseres til å bli betegnet som en profesjon. Felles for at disse yrkene betegnes som en profesjon er at de har en utdanning basert på vitenskapelig kunnskap, og har autorisasjon til å praktisere yrket i kraft av profesjonens utdanning. Et annet kjennetegn er at profesjonenes oppgave er et samfunnsoppdrag og de har monopol til å utføre samfunnsoppdraget, samt har autonomi til å avgjøre hvordan oppdraget, innenfor offentlig rammeverk og på best måte, utføres. Disse kjennetegnene kan ifølge Halvorsen, Stjernø og Øverbye (2019) prege yrker i stor eller liten grad, altså yrkene kan i større eller mindre grad være profesjonaliserte. Dersom yrkene opplever noen av kjennetegnene er styrket, fører det til profesjonalisering. På den andre siden, om yrkene opplever noen av kjennetegnene som svekket fører det til avprofesjonalisering. Altså yrker kan være profesjonalisert på noen av kjennetegnene og avprofesjonalisert på andre (Halvorsen, Stjernø og Øverbye 2019).

Almås (2018) viser til Abbott (1988) som hevder profesjoner heller kan kjennetegnes ut ifra hvordan yrkesgrupper kontrollerer ferdigheter og kunnskap. Altså mener Abbott (1988) at profesjoner er en særegen yrkesgruppe som kan bruke sin kompetanse i særskilte situasjoner (Abbott 1988 i Almås 2018). Det er flere arbeidsplasser som har behov for ulike profesjoner for å løse samfunnsoppdrag, eksempelvis implementering av vernepleiere i skolen for å styrke elevenes posisjon for opplæring. Dette understreker Magnus (2010), som trekker fram flere viktige eksempler på hvordan en vernepleier kan ha en viktig rolle i grunnskolen. For at vernepleiere skal være en profesjon i skolen trenger de myndighet over sitt felt (Gjersøe 2018). For å illustrere dette tar Magnus (2010) i bruk Abbott (1988) sin teori om «jurisdiksjon» som handler om hvordan ulike profesjoner forhandler og fordeler rettigheter og ansvar til både bestående og nye arbeidsoppgaver. Gjersøe (2018) understreker at dette skjer ved å tilby ny kunnskap, som det er behov for, for å kjempe for sitt innpass med andre profesjonelle grupper. Dette blir da en utvikling av et tverrprofesjonelt samarbeid, som ofte kan omfatte spenninger og vansker ved arbeidsplassen.

3.2 Tverrprofesjonelt samarbeid

I helse- og sosialsektoren handler tverrprofesjonelt samarbeid om samarbeidet mellom ulike profesjoners representanter (Reeves et al. 2010 og Endresen 2016 i Vasset 2018). Gjersøe (2018) forklarer at i de tilfellene der menneskers utfordringer er sammensatte vil det være nødvendig å etablere tverrprofesjonelle samarbeid, slik at ulike profesjoner dekker ulike deler av utfordringene, og at de sammen kan skape et helhetsbilde av situasjonen.

Ved å vise til lover og styringsdokumenter synliggjøres det av Willumsen og Ødegård (2016) at tverrprofesjonelle samarbeid i utdanning og praksis er et krav i Norge (Willumsen og Ødegård 2016 i Vasset 2018). På den andre siden viser Vasset (2018) til Stortingsmelding 26 (2014-2015) som peker på at brukerundersøkelser viser at virksomheter i Norge i mindre grad lykkes med koordinering, kommunikasjon og informasjonsflyt. En mulig faktor til dette kan være at det oppstår profesjonskamp innad i de tverrprofesjonelle samarbeidene. En såkalt profesjonskamp kan oppstå i tverrprofesjonelle samarbeid når de ulike profesjonene verner om sitt eget fag og handlingsrom (Lauvås og Lauvås 2004 i Gjersøe 2018). Altså fokuset om å etablere og forsvare egen profesjonsstatus ved å bevisstgjøre de andre profesjonene om at ingen av de har den samme kompetansen, tar fokuset bort fra hensikten med det tverrprofesjonelle samarbeidet (Gjersøe 2018). For å minske risikoen til at dette skjer kan det lønne seg å etablere faste rutiner og arbeidsinndelinger. Samtidig er det viktig at dette er en prosess som kan endres i takt med situasjonen til eksempelvis eleven (Lauvås og Lauvås 2004 i Gjersøe 2018). Som tidligere nevnt, er jurisdiksjon et viktig virkemiddel for å etablere sin profesjon blant andre profesjonelle grupper. Gjennom tverrprofesjonelle samarbeid er det rom for at ulike profesjoner kan styrke sin jurisdiksjon. Gjersøe (2018) understreker at man i samarbeid kan hevde betydningen av sin egen profesjons kompetanse og kunnskap, altså styrke sin jurisdiksjon.

4.0 Metode

I dette kapittelet gis en beskrivelse av hvordan kvantitativ metode i en samfunnsvitenskapelig studie basert på spørreskjema belyser valgt hensikt og forskningsspørsmål. Videre presenteres fremgangsmåte for datainnsamling og en beskrivelse av spørreskjemaene brukt i undersøkelsen. Deretter vil etikk og personvern, i

forhold til metoden og prosjektet, bli belyst. Avslutningsvis vil det komme en kort redegjørelse for validiteten og relabiliteten til metoden.

4.1 Kvantitativ metode

«De kvantitative metodene har en fordel at den gir data i form av målbare enheter» (Dalland 2012, 112). Styrken ved å ta i bruk kvantitativ metode innen samfunnsforskning er at det viser til hvor utbredt et fenomen er, og variasjonen fenomenet har i ulike sosiale grupper (Johansen, Tufte og Christoffersen 2021). Ved å se dette i sammenheng med valgt hensikt og forskningsspørsmål vil da fenomenet være vernepleieren i skolen og de sosiale gruppene vil være de ulike yrkesgruppene ved skolen. En kvantitativ metode i en samfunnsvitenskapelig studie øker forståelsen av hvordan man handler og samhandler med enkeltmennesker, grupper og institusjoner, altså samfunnet vi lever i (Dalland 2012).

4.1.1 Spørreundersøkelser

Denne bacheloroppgaven benytter data fra spørreskjema distribuert til vernepleiere, skoleledere og lærere/andre ansatte ved et utvalg skoler i Møre og Romsdal og Trøndelag. I samfunnsvitenskapen brukes spørreskjema som metode for å innhente informasjon om folks atferd og holdninger (Dalland 2012). Dette summerer også hensikten prosjektet «Vernepleieren i skolen» har med å ta i bruk spørreskjema som metode, blant annet for å få et blikk på andre profesjoner og yrkesgrupper sine holdninger til vernepleieren som profesjon i skolen.

Ved å benytte spørreskjema som en kartleggingsmetode følger det også mulige svakheter og feilkilder. Norlund, Thronsen og Linde (2015) forklarer viktigheten av å belyse og drøfte slike mulige feilkilder, da det lettere kan synliggjøre validiteten og reliabiliteten til dataene som blir benyttet. Gjøsund og Huseby (2005) forklarer at man burde være oppmerksom på spørsmålsformuleringene i spørreskjemaene man skal benytte. Dette fordi forfatterne mener noen typer av spørsmålsformuleringer kan «trekke resultatene» i ønsket retning. Et eksempel på slik spørsmålsformulering er «ja» eller «nei» spørsmål. Slike spørsmål kan signalisere en forventning (Gjøsund og Huseby 2005). Et slikt ja eller nei spørsmål er kun benyttet i et i spørreskjemaet til vernepleierne (vedlegg 1). Påstanden lyder som følger «min stilling er primært knyttet til **en til to** elver» med svaralternativene ja eller nei. Svakheten ved formuleringen av denne påstanden er både avgrensingen «en til to» og svaralternativene «ja» og «nei». På den andre siden kan man vise til forskning og andre

rapporter som synliggjør at mesteparten av vernepleiere som jobber i skolen, blir ansatt for å jobbe primært med enkeltelever (Nyhus, Myrbakken og Risløw 2014, Magnus 2013, Borg et al. 2014).

4.2 Datainnsamling

Det var i sammenheng med forskningsassistentenes fordypningspraksis på ulike skoler at spørreskjemaene ble distribuert. Forskningsprosjektet «Vernepleieren i skolen» er nå på sitt andre år, som vil si at det har blitt innhentet empirisk data gjennom spørreskjema distribuert i januar 2022 og januar 2023. Data fra begge periodene er inkludert i nåværende analyse. Spørreskjemaene som forskningsassistentene i januar 2023 distribuerte har like påstander som spørreskjemaene fra 2022, men det er tilføyet spørsmål om vernepleierens eventuelle arbeidsoppgaver ved skolene.

I 2023 er det totalt fem forskningsassistenter og hver av dem hadde sin fordypningspraksis ved ulike skoler som varierte fra barneskole til videregående skole. I 2022 var det 9 deltakende skoler. Totalt er dermed spørreundersøkelsen gjennomført ved 14 barne-, ungdoms- og videregående skoler. Rekrutteringen av skolene skjedde uavhengig av hvor mange vernepleiere som er ansatt ved skolen, så lenge skolene møter kravet på å ha minst en ansatt vernepleier. Dette kan være med på å unngå snevring av rekrutteringen av skoler, på den måten blir også valget av skolene mer tilfeldig. Samtidig var det ønskelig at det er flere vernepleiere ansatt ved samme skole for å skaffe flere deltakere i forhold til å skape et representativt utvalg. Totalt 228 deltakere er inkludert i datamaterialet. Av inkluderte deltakere er 32 vernepleiere, 29 representanter fra skoleledelse, og 167 lærere/andre ansatte.

Alle forskningsassistenter var ansvarlig for å distribuere spørreskjema og samtykkeskjema på sine egne praksisskoler. Dette betyr at assistentene kan ha planlagt og gjennomført distribusjonen på litt forskjellig vis, men ved alle skoler ble det utlevert et informasjonsskriv med forklaring av prosjektet, og samtykkeerklæring som deltakerne måtte signere. For forsvarlig oppbevaring ble det utplassert en forseglet boks der skjemaene ble levert etter utfylling. Ved min skole informerte jeg om forskningsprosjektet, spørreundersøkelsen og samtykkeskjemaet på et personalmøte. Jeg informerte også om at jeg kom på hvert team og distribuerte spørreskjemaene personlig, samt at det ville bli sendt ut teams-melding med nærmere informasjon om blant annet frist for levering av

spørreundersøkelsene. Ansatte fikk beskjed om å levere spørreundersøkelsene i en forseglet boks som sto på pauserommet.

4.3 Spørreskjema

Spørreskjemaene har som hensikt å kartlegge de ulike profesjonenes og yrkesgruppens kjennskap og forståelse av vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver i skolen. Spørreskjemaene er utviklet i samarbeid mellom med prosjektlederne og forskningsassistentene. I de fleste stilte spørsmålene blir respondentene bedt om å ta stilling til forskjellige påstander på en likertskala fra 1-5 der 1 tilsvarer svært uenig, 2 tilsvarer uenig, 3 tilsvarer verken enig eller uenig, 4 tilsvarer enig og 5 tilsvarer svært enig.

Det er tre spørreskjemaversjoner, en til vernepleier, en til lærer/annen ansatt og en til skoleledelsen (se vedlegg 1, 2 og 3 for alle spørreskjema). Alle de tre spørreskjemaene har likt innhold i spørsmålene, og forskjellene i versjonene er formuleringen av spørsmålene. Påstandene i de tre spørreskjemaversjonene er formulert slik at det er mulig å sammenlikne på tvers av yrkesgrupper. For eksempel der lærere/andre ansatte bes om å ta stilling til påstanden «Jeg opplever å ha god forståelse av/kjennskap til vernepleierens kompetanse», mens vernepleiere bas ta stilling til påstanden «jeg opplever god forståelse/kjennskap blant lærere og andre faglige ansatte i forhold til vernepleierens kompetanse».

4.4 Etikk og personvern

Forskning kan ses på som en etisk aktivitet og har dermed etiske retningslinjer (Stokken et al. 2022). Norsk senter for forskningsdata AS (NSD- refnr 620100) har vurdert at behandlingen av personopplysninger er i samsvar med personvernregelverket. Samtykke om deltakelse i forskning fra informantene er nødvendig, «Det forskningsetiske samtykket skal være frivillig, informert og utvetydelig, og det bør være dokumenterbart» (De nasjonale forskningsetiske komiteene (NESH) 2021, 18).

Det er også essensielt å informere om muligheten til å trekke seg til enhver tid (NESH 2021). Samtidig er det viktig å presisere at det er et fritt samtykke som vil si at det ikke skal lede til negative konsekvenser dersom man ikke deltar i forskningen (NESH 2021). For å overholde dette, ble det muntlig informert om forskningsprosjektet på et personalmøte, samt at det ble sendt ut skriftelig melding til alle ansatte på skolens arbeidsplattform. I tillegg ble det også distribuert et informasjonsark med prosjektbeskrivelse og samtykkeskjema (vedlegg 4) sammen med spørreskjemaene. Ved tilfeller der samtykkeskjemaene manglet signatur, ble

spørreskjemaene destruert og dataen ikke inkludert. I infoskrivet er det blant annet informasjon angående konfidensiell behandling av opplysningene. Ved bruk av *koding* av spørreskjemaene oppnår man aidentifisering. Koding er en prosess der ulike kategorier, som skole og yrkesgruppe, får en unik kode for å opprettholde konfidensialitet.

4.5 Validitet og reliabilitet

Ved å ta i bruk kvantitativ forskningsmetode må kravene om validitet og reliabilitet oppfylles for å understreke at valgt metode gir troverdig kunnskap. Validitet kan forklares som gyldighet og relevans (Dalland 2012). I forbindelse med gjennomføring av spørreskjemaundersøkelser handler dette om hvor godt påstandene i spørreskjemaene svarer på det man ønsker å måle (Dalland 2012, Kirkevold 2016). Reliabilitet vil si pålitelighet, altså hvor pålitelige svar respondentene gir (Dalland 2012, Kirkevold 2016).

Validiteten av spørreskjemaene benyttet i denne bacheloroppgaven belyses gjennom hvor godt spørsmålene og påstandene i spørreskjemaet er utformet og jobbet med (Kirkevold 2016). I spørsmålene er det forsøkt å benytte enkelt og kortfattet språk for å hindre misforståelser som kan føre til feilmålinger. Spørreskjemaene er som nevnt utviklet i samråd med ledere av VIS-prosjektet. Prosjektet er per dags dato på sitt andre år. Ut ifra erfaringer, tilbakemeldinger og innspill fra forskningsassistenter fra prosjektåret 2023 har det blitt utført noen endringer ved spørreskjemaene. Man kan da se på første prosjektår, 2022, som en pilotstudie som har kunnet testet validiteten og reliabiliteten av spørreundersøkelsen (Kirkevold 2016). Spørreundersøkelsen fra prosjektåret 2023 har blant annet en del tilleggspåstander angående om vernepleier/e ved aktuell skole jobbet med og var kompetent til å jobbe med ulike problemstillinger som blant annet skolevegring og forebygging av psykiske helseplager (vedlegg 1, 2 og 3).

Avslutningsvis er det viktig å kort nevne avgrensinger og ulike variabler som kan ha påvirket undersøkelsen. Det å ta i bruk spørreskjema som metode i kvantitativ forskning kan skape ulike avgrensninger. For eksempel at de fleste av påstandene har fastsatte svaralternativer, som nevnt tidligere. Ingen av svaralternativene kan si noe om informantene faktisk har kunnskap om vernepleierens kompetanse og arbeidsoppgaver eller ikke. Altså måler spørreundersøkelsen kun egenrapporterte opplevelser av egen kunnskap og forståelse. Videre kan det være eksterne variabler som ligger utenfor undersøkelsen som kan ha påvirket resultatet. For eksempel at det ved flere av skolene kun er en vernepleier ansatt, noe

som kan ha påvirket svarene i spørreskjemaene til lærere/andre ansatte og skoleledelsen da de svarer med en bestemt kollega i tankene, og ikke vernepleiere generelt.

5.0 Analyse

Som nevnt innledningsvis, ble respondentene bedt om å ta stilling til ulike påstander på en skala fra 1-5, der (1) tilsvarer svært uenig også går det videre opp til (5) som tilsvarer svært enig. Analysen fokuserer på utvalgte Likert-spørsmål, som opplevelse av verdsettelse, forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver i skolen blant vernepleiere, skoleledelsen og lærere/andre ansatte. Besvarelsene på disse spørsmålene ble statistisk testet. Først ble alle variabler plassert i Excel og gitt en tallkode slik at vi videre kunne føre inn tallene i SPSS som er en programvarepakke for et bredt spekter av statistiske analyser. Alle forskningsassistentene overførte spørreskjemadata fra sine praksisskoler til et felles Excel-skjema. All videre analyse i SPSS ble gjort av meg under veiledning fra en av prosjektlederne.

For å undersøke om dataene var normalfordelte, gjennomførte vi i SPSS en Kolmogorov – Smirnov test. Den viste at det ikke forelå normalfordeling. Av den grunn utførtes det ikke-parametriske undersøkelser ved bruk av Mann-Whitney u-tester. En slik test går ut på å sammenligne forskjeller mellom to uavhengige grupper når data ikke er normalfordelt. Desto lavere U-verdien er, jo mer signifikant forskjell er det mellom de to gruppene. I analysen ser vi også på p-verdien. Det står for *probability* som er engelsk for sannsynlighet. P-verdien sier noe om hvor sannsynlig det er at resultatet skyldes tilfeldigheter, flaks eller uflaks (Field 2018). Er p-verdien lavere enn 0,05 er det statistisk signifikans, altså en statistisk signifikant forskjell mellom gruppene vi undersøker. Tvert imot, om p-verdien er over 0,05 er det ikke statistisk signifikans.

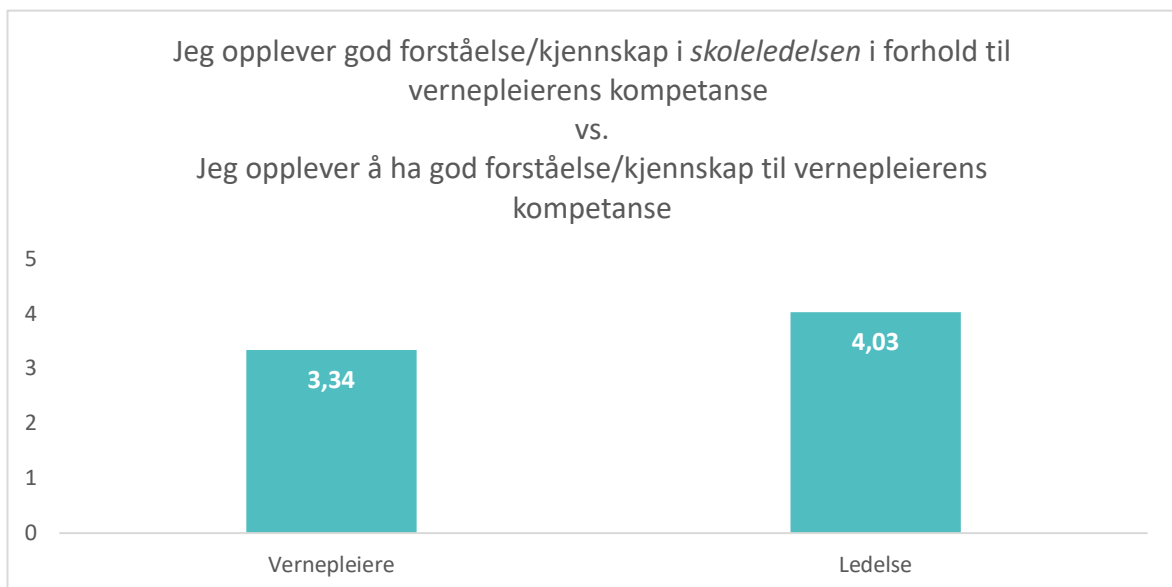
Det er likevel essensielt å understreke at p-verdien faktisk ikke sier noe om hvor stor forskjellen, eller effekten, er (Field 2018). Av den grunn må man alltid regne ut effektstørrelsen, da den kvantifiserer forskjellen mellom gruppene. Det vil si at det er effektstørrelsen som utmerker hvor markant forskjellen er. Effektstørrelsestatistikk for Mann-Whitney U-testen er Pearsons r (Field 2018). Pearsons r regner man ut ved dele z-verdien fra testen på kvadratroten av antall deltakere på spørreskjemaet (Field 2018). Choen (1988) betegner $r=0,10$ som liten effektstørrelse, $r=0,30$ som middels effektstørrelse og $r=0,50$ som stor effektstørrelse.

I tillegg til den formelle analysen av de utvalgte påstandene, vil det også fremstilles en deskriptiv statistikk over enkelte av påstandene som er tilføyet i spørreskjemaet i prosjektår 2023. Siden disse spørsmålene kun var med i spørreskjemaet i prosjektår 2023 er det ikke et representativt utvalg som gjenspeiler variasjonen i befolkningen i Norge. Funnene må derfor tolkes med forsiktighet. Denne statistikken vil framstilles i form av en tabell og vil fokusere på påstandene angående skolevegringsproblematikk og psykisk helsevansker.

6.0 Resultat

Forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse; *Vernepleier vs. Skoleledelse*

Resultatene av undersøkelsen av påstandene «Jeg opplever god forståelse/kjennskap blant *skoleledelsen* i forhold til vernepleierens kompetanse» for vernepleiere (Mdn = 3,5) og påstanden «Jeg opplever å ha god forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse» for skoleledelsen (Mdn = 4) viste en signifikant forskjell; $U = 247.00$, $z = -3.50$, $p = <.001.747$, $r = 0.45$. Se figur 1. Konkret indikerer resultatene at vernepleiere opplever lavere forståelse av, og kjennskap til, vernepleierens kompetanse blant skoleledelsen enn skoleledelsen selv opplever at de har.

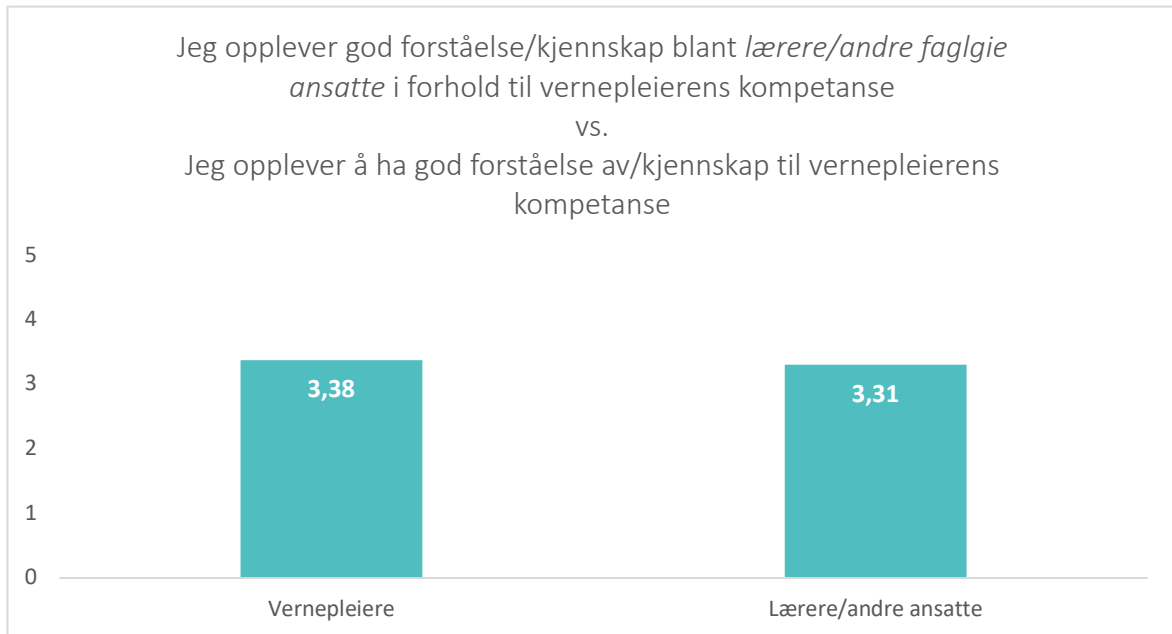

Figur 1.

Forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse blant *lærere/andre ansatte*

Undersøkelsen på påstandene «Jeg opplever god forståelse/kjennskap blant *lærere/andre ansatte* i forhold til vernepleierens kompetanse» til vernepleiere (Mdn = 3,5) og «Jeg

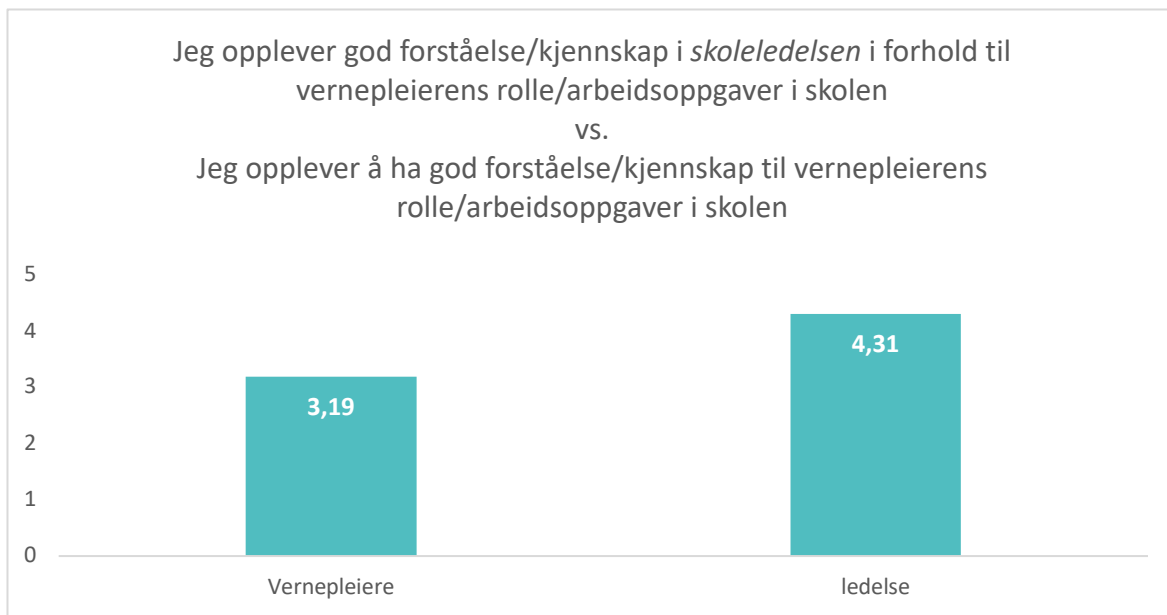
opplever å ha god forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse» til lærere/andre ansatte (Mdn= 3) indikerte *ikke* en signifikant forskjell; $U = 2581.00$, $z = -0.323$, $p = .747$, $r = 0.02$. Se figur 2. Altså indikerer resultatet en enighet om grad av forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse hos lærere/andre ansatte. Her bør det samtidig bemerkes at for begge yrkesgrupper, er gjennomsnittlige skårer relativt lave.

Figur 2.

Forståelse/kjennskap til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver i skolen: Skoleledelsen

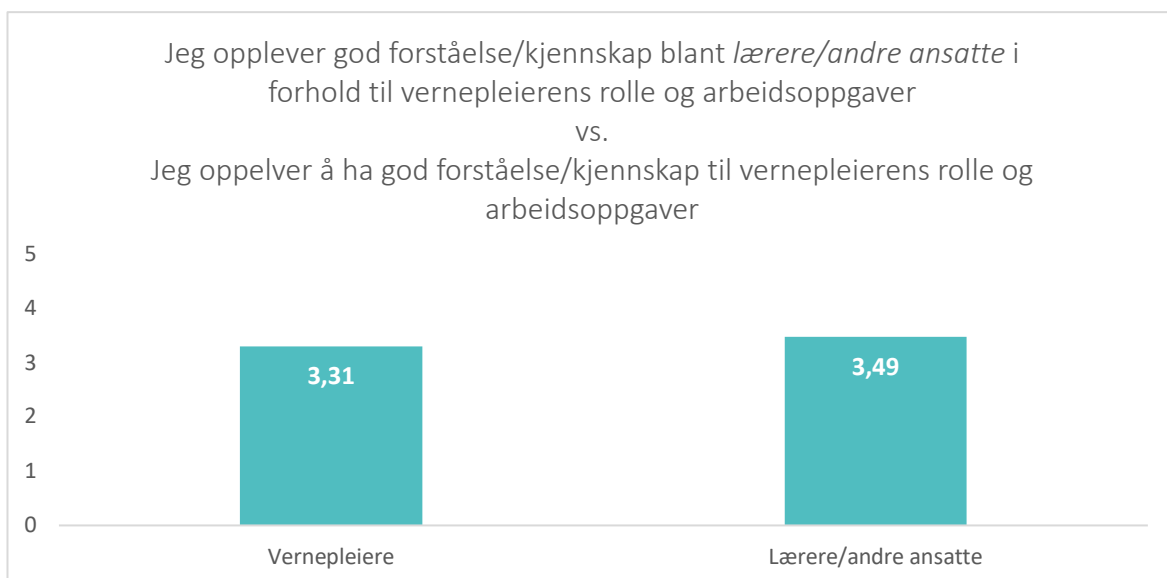
Skoleledelsen blir i spørreskjemaet bedt om å ta stilling til påstanden «Jeg opplever å ha god forståelse/kjennskap til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver» (Mdn = 4). Imens ble vernepleiere bedt om å ta stilling til påstanden «Jeg opplever god forståelse/kjennskap blant skoleledelsen i forhold til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver» (Mdn = 3). Undersøkelsen av disse to påstandene indikerte signifikant forskjell; $U = 134.50$, $z = -5.15$, $p = <.001$, $r = 0.66$. Som vist i figur 3 er det forskjell på hvor høyt skoleledelsen skårer i forhold til vernepleiere. Altså indikerer resultatene at vernepleiere opplever lavere forståelse av og kjennskap til vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver blant skoleledelsen enn skoleledelsen selv opplever at de har.

Figur 3.

Forståelse/kjennskap til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver i skolen:

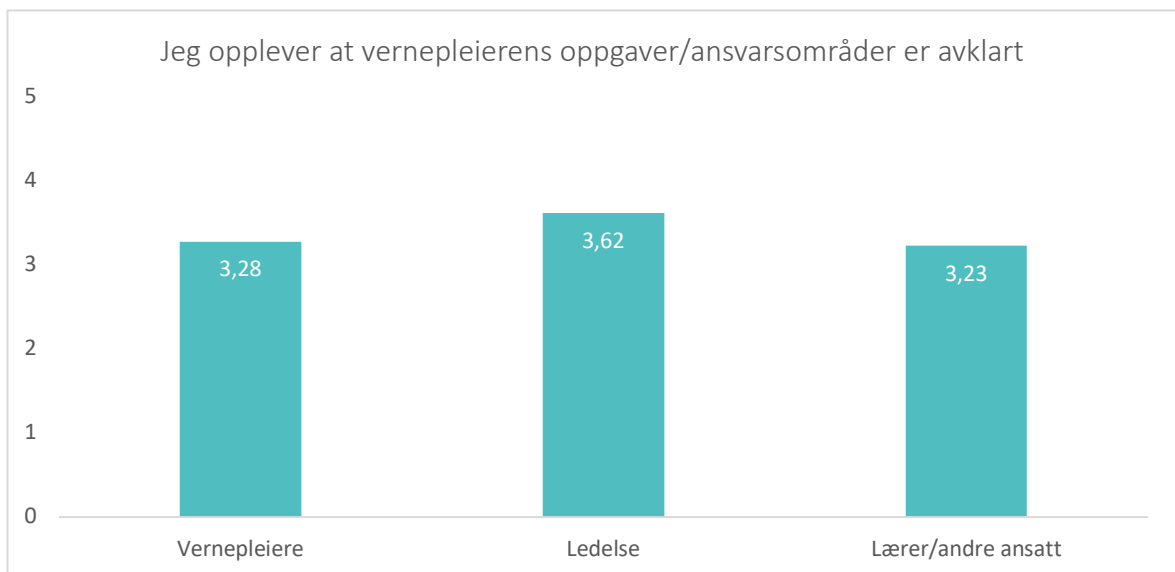
Lærere/andre ansatte Lærere/andre ansatte blir i spørreskjemaet bedt om å ta stilling til påstanden «Jeg opplever å ha god forståelse/kjennskap til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver» (Mdn = 4). Imens ble vernepleiere bedt om å ta stilling til påstanden «Jeg opplever god forståelse/kjennskap blant *lærere/andre ansatte* i forhold til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver» (Mdn = 3). Undersøkelsen av disse to påstandene indikerte ingen signifikant forskjell; $U = 2351.5$, $z = -1.16$, $p = 0.25$, $r = 0.08$. Se figur 4. Her bør det igjen bemerkes at for begge yrkesgrupper er gjennomsnittlige skårer relativt lave.

Figur 4.

Oppeves vernepleierens oppgaver/ansvarsområder som avklart?

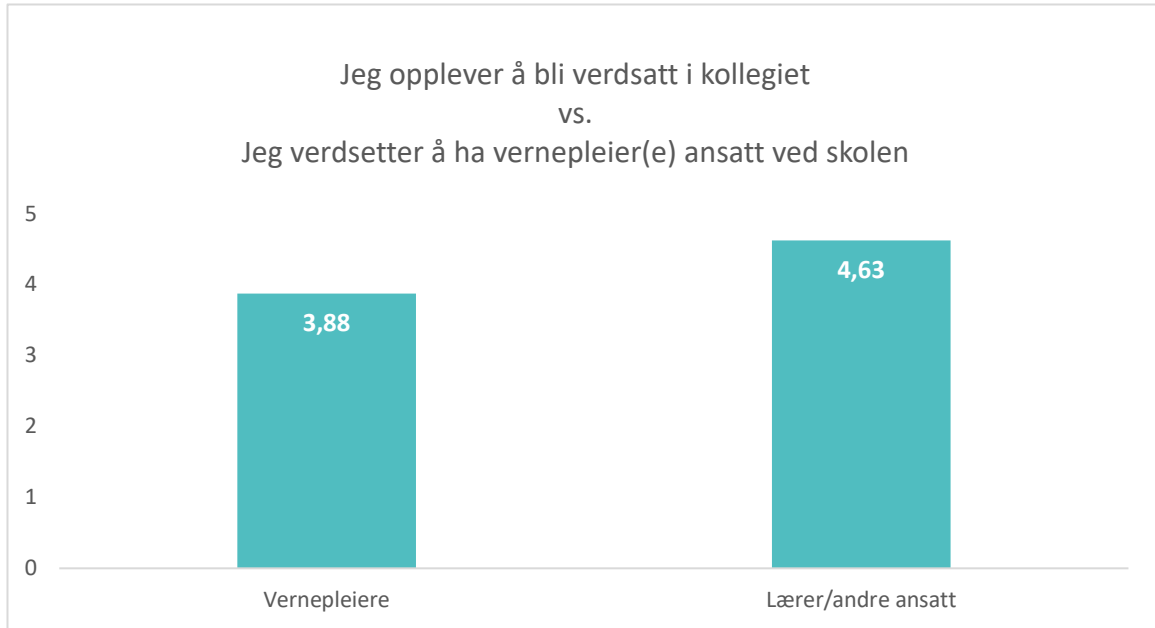
Vernepleiere, skoleledelse og lærere/andre ansatte ble spurt om å ta stilling til påstanden «Jeg opplever at vernepleierens oppgaver/ansvarsområder er avklart». Undersøkelse av denne påstanden viser at det ikke er noe signifikant forskjell mellom besvarelsene fra vernepleierne og skoleledelsen eller lærere/andre ansatte; $ps = >.225$. Slik som det blir synliggjort i Figur 5, skårer skoleledelsen noe høyere, men ikke betydelig. Selv om det ikke er noe signifikant forskjell, kan det at de tre gruppene skårer relativt lavt indikere et behov for tydeligere avklaring av vernepleierens rolle og oppgaver i skolen.

Figur 5.

Blir vernepleieren verdsatt i kollegiet?

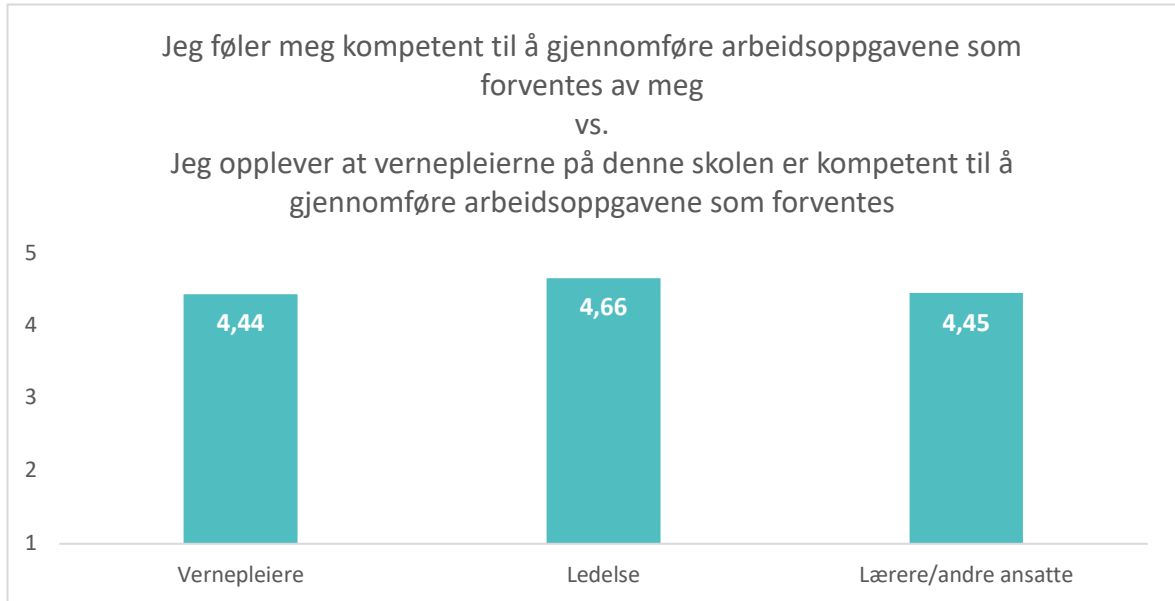
Besvarelser på påstandene «Jeg opplever å bli verdsatt i kollegiet» for vernepleiere og «Jeg verdsetter å ha vernepleier(e) ansatt ved skolen» for lærere/andre ansatte belyser signifikante forskjeller. Resultatene indikerer at lærere/andre ansatte verdsetter å ha vernepleiere ansatt ved skolen *høyere* (Mdn = 5) enn vernepleierne opplever å bli verdsatt i kollegiet (Mdn = 4); $U = 1271.50$, $z = -5.503$, $p = <.001$, $r = 0.93$. Se figur 6.

Figur 6.

Opplevs vernepleieren som kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgaver som forventes?

Undersøkelser av påstandene «Jeg føler meg kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes av meg» til vernepleierne og «Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen er kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes» til ledelse og lærere/andre ansatte, viser at det er stor enighet mellom yrkesgruppene om at vernepleieren er kompetent. Det vil si at det er ingen signifikant forskjell mellom egenopplevelse av kompetanse blant vernepleiere (Mdn = 4) og lærerne/andre ansatte opplevelse av vernepleierens kompetanse (Mdn = 5); $U=2.548.00$, $z = -.810$, $p = .072$, $r = 0.06$. Se figur 7. Det var heller ikke noe signifikant forskjell mellom egenopplevelse av kompetanse blant vernepleierne (Mdn=4) og skoleledelsens ($n=29$) opplevelse av vernepleierens kompetanse (Mdn = 5); $U=356.00$, $z = -1.80$, $p = .072$, $r = 0.23$. se figur 7. Merk i stedet at det nærmer seg statistisk signifikans.

Figur 7.

6.1 Deskriptiv statistikk fra tilleggsspørsmål om utvalgte arbeidsområder

I tilleggsspørsmålene tok respondentene stilling til påstander om vernepleiere ved skolen arbeider med ulike oppgaver, og om vernepleiere er kompetente til å arbeide med disse arbeidsoppgavene. For eksempel, ble vernepleiere bedt om å ta stilling til påstandene «I mitt arbeid jobber jeg med skolevegringsproblematikk», og «Jeg opplever at jeg har kompetanse til å jobbe med skolevegringsproblematikk». Skoleledere og lærere/andre ansatte ble, for eksempel, bedt om å ta stilling til påstandene «Vernepleieren jobber med skolevegringsproblematikk» og «Jeg opplever at vernepleieren har kompetanse til å jobbe med skolevegringsproblematikk». Svaralternativene var presentert på Likert-skalaer og ranger fra «aldri» til «svært ofte», eller fra «svært uenig» til «svært enig» (se vedlegg 1, 2 og 3). Grunnen til at det kun blir utført deskriptiv statistikk på to påstander er fordi de viser tydeligst forskjeller mellom besvarelsene fra de ulike yrkesgruppene. Dersom flere deltakere hadde besvart, kunne vi ha sett større forskjeller mellom besvarelsene på de andre påstandene også.

Tabellen under viser gjennomsnittet av besvarelsene fra to utvalgte påstander fra de tre ulike spørreskjema-versjonene. Som nevnt tidligere, er dette deskriptiv statistikk på grunn av at antallet informanter er for lite til å skape et representativt utvalg.

Gruppe	Jobber med skolevegringsproblematikk	Kompetent til å jobbe med skolevegringsproblematikk
Vernepleiere	2,98	3,84
Skoleledelse	2,9	3,45
Lærere/andre ansatte	3,33	3,65

Tabell 1

Gruppe	Jobber med forebygging av psykiske helsevansker	Kompetent til å jobbe med forebygging av psykiske helsevansker
Vernepleiere	3,33	4,00
Skoleledelse	3,73	3,91
Lærere/andre ansatte	3,43	3,81

Tabell 2

Slik som vi kan se i tabell 1, oppgir både skoleledere og vernepleiere i gjennomsnitt at vernepleier relativt sjeldent jobber med skolevegringsproblematikk. Når det gjelder påstanden om vernepleiere er kompetente med å jobbe med skolevegringsproblematikk ser man at skoleledelsen skårer lavest, noe som kan indikere mulig manglende kunnskap om vernepleierens kompetanse.

I tabell 2 kan man se at både skoleledere og lærere/andre ansatte oppgir i gjennomsnitt at vernepleier relativt sjeldent jobber med forebygging av psykisks helsevansker. Derimot kan man også se i tabell 2 at vernepleiere selv oppgir at de jobber med forebygging av psykiske helsevansker i mindre grad en det skoleledelsen og lærere/andre ansatte gjør. Samtidig kan man se i tabell 2 at vernepleiere selv opplever seg kompetente til å jobbe med forebygging av psykiske helsevansker, mens skoleledelsen og lærere/andre ansatte i gjennomsnitt skårer lavere på spørsmål om de opplever at vernepleiere har kompetanse til å jobbe med forebygging av psykiske helsevansker. Igjen kan denne variasjonen tyde på et behov for tydeligere avklaring av vernepleierens rolle og kompetanse.

7.0 Diskusjon

I innledningen ble det presentert to forskningsspørsmål basert på hensikten med oppgaven og forskningsprosjektet «vernepleieren i skolen». Disse forskningsspørsmålene er «Hvilken grad av egenopplevd forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver finnes det blant skoleledelsen og lærere i utvalgte skoler?» og «Hvilken

grad av forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver opplever vernepleierne blant skoleledelsen og lærere i utvalgte skoler?»). I dette kapitlet vil resultatene av spørreundersøkelsen diskuteres i lys av tidligere forskning og teori. Først diskuteres forståelsen til og kjennskapen av vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver blant skoleledelsen og lærere/andre ansatte, i forhold til hvordan vernepleierne selv opplever dette. Deretter vil det diskuteres om vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområder oppleves avklart, og om det oppleves at vernepleiere er kompetente til å gjennomføre arbeidsoppgaver som det forventes av dem. Det vil så bli sett nærmere på om vernepleiere blir verdsatt i kollegiet. Avslutningsvis vil den deskriptive statistikken diskuteres.

Vi finner forskjeller mellom skoleledelse, lærere/andre ansatte og vernepleiere på spørsmål om opplevd forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver. Konkret viser resultatene at vernepleiere selv opplever at skoleledelsen har lavere forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, enn det skoleledelsen selv opplever å ha. Det er mindre variasjon mellom vernepleiere og lærere/andre ansatte når det gjelder samme påstand, men begge yrkesgruppene skårer relativt lavt. Altså hevder de begge at det er middels forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver. I tidligere kapittel om bakgrunn og kontekst synliggjøres vernepleierens brede kompetansefelt med både helsefaglig, sosialfaglig og pedagogisk kompetanse (Nordlund, Thronsen og Linde 2015). Tidligere forskning og stortingsmeldinger presiserer blant annet nødvendigheten av å implementere sosialfaglig kompetanse i skolen (Borg og Lyng 2019, St.meld.nr.6 2019-2020). Det at blant annet regjeringen belyser denne nødvendigheten, kan ha påvirket skolelederens avgjørelse om å ansette vernepleiere i skolen. En faktor i at skoleledelsen skårer høyt på påstanden om egenopplevd forståelse og kunnskap om vernepleieres kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, kan derfor være at skolelederne selv har tatt avgjørelsen om å ansette vernepleiere. Med dette kan det følge med en forventning om at skolelederne skal ha god forståelse og kjennskap til kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver hos vernepleiere. Altså kan det oppleves skambelagt å innrømme at man som skoleleder ikke har god nok kunnskap om dette.

Forskning viser at selv om lærerne er klar over tilgjengeligheten av sosialfaglig kompetanse i skolen, så er terskelen høy for å ta i bruk denne ressursen (Borg og Lyng 2019).

Dersom dette er tilfellet blant respondentene i denne spørreundersøkelsen, kan det være en grunn til mindre forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver hos lærere og andre ansatte, slik som funnene våre viser.

Det kan indikere behov for styrking av kunnskap og forståelse til vernepleieres rolle i skolen. Tidligere forskning belyser også at vernepleiere ansatt i skolen er nødt til å utforme yrkesrollen sin selv, ofte i takt med arbeidsoppgavene, i motsetning til lærere som har en lovbestemt rolle med tilhørende stillingsinstruks (Borg og Lyng 2019). Dersom vernepleierens rolle i skolen også blir lovfestet og det tildeles sentrale instruksjoner, kan det være med på å øke forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, både blant lærere/andre ansatte og skoleledelsen. I forlengelse av dette kan også terskelen til å benytte sosialfaglig kompetanse minskes blant lærere.

Liten grad av forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver blant lærere og andre ansatte kan også by på utfordringer i eventuelle tverrprofesjonelle samarbeid. Vernepleiere kan da oppleve situasjoner der de må bruke mye av samarbeidstiden til å kjempe en eventuell profesjonskamp, for å synliggjøre betydningen av sin kompetanse og sitt handlingsrom i samarbeidet (Lauvås og Lauvås 2004 i Gjersøe 2018). Tidligere i teorikapittelet nevnes begrepet juridiksjon som omhandler profesjonenes fordelinger og forhandlinger av blant annet ansvar og rettigheter av nye og bestående arbeidsoppgaver (Abbott 1988 i Magnus 2010). Det kan spekuleres i om det er manglende juridiksjon som påvirker svarresultatet til vernepleiere og lærere/andre ansatte. I tidligere forskning er behovet for like arbeidsavtaler brukt som et argument for å styrke vernepleierens posisjon og rolle i skolen (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018). Større likhet i arbeidsavtaler kan også styrke vernepleierens juridiksjon, og i forlengelsen av det kan det føre til bedre forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver blant andre yrkesgrupper i skolen. Annen tidligere forskning som støtter våre funn er forskningen til Nyhus, Myrbakken og Risløw (2014). De benyttet seg av gruppeintervju med helse- og sosialfaglig personell, lærer og skoleledelse blant tre ungdomsskoler. Et resultat fra alle skolene var liten grad av forståelse av hva helse- og sosialfaglige profesjoner kan bidra med i skolen, og av den grunn ønsket informantene tydeligere nasjonale føringer på dette feltet (Nyhus, Myrbakken og Risløw 2014).

Resultatene av spørreundersøkelsen viser stor enighet blant både skoleledelse og lærere/andre ansatte at vernepleiere er kompetente til å gjennomføre arbeidsoppgavene som

forventes av dem. Samtidig viser resultatene relativt lave gjennomsnittlige skårer på påstanden om at vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområde er avklart, blant alle tre yrkesgrupper. Dette kan indikere et behov for tydeligere avklaring av vernepleierens rolle og oppgaver i skolen. Dette funnet støttes av tidligere forskning på BSV'eres rolle i skolen, som intervjustudien med BSV'ere og mellomledere gjennomført av Gjertsen, Hansen og Juberg (2018). Studien synliggjorde at BSV'ernes rolle og status i skolen opplevdes som uklare. Våre data fra vernepleiere og skoleledere støtter dette og legger til at lærere og andre ansatte også er enige.

Som nevnt, kan det være flere faktorer som har ført til at lærere og andre ansatte opplever middels kjennskap og forståelse til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver. De samme faktorene kan også belyse det faktum at lærere/andre ansatte, skoleledelsen og vernepleier i mindre grad opplever at vernepleiers arbeidsoppgaver og ansvarsområder er avklart. Tidligere forskning belyser at vernepleiere som oftest ansettes i skolen for å primært jobbe med enkeltelever med enkeltvedtak (Borg et al. 2014). I de fleste situasjoner fører dette til at vernepleier jobber alene, og at arbeidet oftest skjer utenfor klasserommet (Magnus 2013). Slikt arbeid som dette er individrettet, noe vernepleiere har kompetanse på, men det bør bemerkes at en stor del av vernepleieres kompetanse og rolle er knyttet til arbeid på systemnivå (Brask, Østby og Ødegård 2016). Større kjennskap og forståelse blant lærere og andre ansatte på vernepleierens kompetanse og rolle på systemnivå rundt kunne potensielt fremme tydeligere ansvarsfordelinger og arbeidsoppgaver. Eksempelvis ved at vernepleiere kunne få mulighet til å benytte kompetansen sin på systemnivå til å arbeide forbyggende for hele elevgruppen. Altså, vernepleiere kan delta i felles samarbeid- og planleggingstid med eksempelvis å utforme tilrettelagte undervisninger.

Vi finner høy verdsettelse av vernepleierne blant lærere og andre ansatte. Samtidig indikerer resultatene at lærere/andre ansatte verdsetter å ha vernepleier ansatt ved skolen i høyere grad enn vernepleiere opplever å bli verdsatt i kollegiet. En faktor som kan påvirke dette resultatet er at det er vanskelig å si om lærere svarte på spørreskjemaene med utgangspunkt i den konkrete vernepleieren på skolen, eller om de svarte om vernepleiere generelt som representanter for en profesjon. Ved skolene hvor det kun var ansatt én vernepleier, kunne det automatisk bli spørsmål om enkeltpersoner. Det vil kunne ha betydning for hvordan deltakeren skårer verdsettelse av å ha en vernepleier ansatt. Med

andre ord kan det bli et svar om hvordan de verdsetter en kollega, istedenfor verdsettelsen av å ha en representant fra vernepleierprofesjonen generelt.

Det at vernepleiere skårer middels på opplevelsen av verdsettelse i kollegiet kan forklares i lys av profesjonsteori, nærmere bestemt jurisdiksjon. Som nevnt tidligere, omhandler jurisdiksjon blant annet om forhandlinger og fordelinger av ansvar og rettigheter av nye og bestående arbeidsoppgaver (Magnus 2010), og ved en flerprofesjonell arbeidsplass fører jurisdiksjon til tverrprofesjonelt samarbeid, som ofte kan by på spenninger og utfordringer ved arbeidsplassen. Ved å se dette i sammenheng med skolen kan dette kobles til at integrering av vernepleiere kan skape spenninger fra lærernes side, da de har vært og er en dominerende profesjon i skolen. Det er en slik spenning vernepleierne kan kjenne på, og av den grunn oppleve seg middels verdsatt i kollegiet. Magnus (2010) stiller spørsmål om det er på tide å se på arbeidet om fordeling av jurisdiksjon mellom de etablerte og nye profesjonene i grunnskolen på et systemnivå. Å flytte dette arbeidet kan ha flere positive virkninger. Det kan blant annet lede til økt forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, som igjen kan være med på å skape tydeligere ansvarsområder og til sammen kan dette føre til at vernepleiere føler seg mer verdsatt i kollegiet.

Deskriptiv statistikk

Blant et utvalg skoler ble det undersøkt hvilke arbeidsoppgaver vernepleiere gjør gjennom arbeidsdagen, og om de opplever seg kompetente til å gjennomføre disse oppgavene. I tillegg ble det undersøkt om andre yrkesgrupper i skolen opplever vernepleieren som kompetent med å jobbe med de ulike arbeidsoppgavene. Fra funnene ser vi at vernepleierne i gjennomsnitt sjeldent jobber med skolevegringsproblematikk og forebygging av psykiske helsevansker. Videre ser vi at lærere/andre ansatte og skoleledelsen også mener at dette forekommer sjeldent. Samtidig ser vi at vernepleierne i gjennomsnitt hevder de er kompetent med å jobbe med skolevegringsproblematikk og forebygging av psykiske helsevansker. Derimot peker funnene på at lærere/andre ansatte og skoleledelsen i mindre grad opplever vernepleierne som kompetente til å jobbe med disse arbeidsoppgavene.

Funnene kan altså tyde på at vernepleiere sin opplevelse og lærere/andre ansatte og skoleledelsen sin opplevelse av påstandene ikke står i samsvar med hverandre. Mest

tankevekkende kan være forskjellen på opplevelsene de har på om vernepleieren er kompetent til å jobbe med slike arbeidsoppgaver. I bakgrunnskapittelet blir det redegjort for at vernepleiere blant annet har sosialfaglig kompetanse. Den sosialfaglige kompetansen i vernepleiefaglig teori og praksis går blant annet ut på å ha endringskompetanse på andres vegne, men også på egne vegne, og vurdering av om rammene burde endres og ikke individet, står sentralt her (Owren og Linde 2020). Ved å jobbe som vernepleier i skolen som har faste rammer vil det være vanskelig endre rammene uten å ha et samarbeid med for eksempel lærerne. Ut ifra funnene kan man tolke at et såkalt tverrfaglig samarbeid forekommer i liten grad selv om tidligere forskning viser at det er behov for økt tverrfaglig samarbeid i skolen (Borg og Lyng 2019).

Tidligere forskning viser at BSV'ere ser et større behov for avklaring av blant annet arbeidsoppgaver i skolen (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018). Denne forskningen støttes også av funnene våre. Vår forskning indikerer at vernepleiere i mindre grad får jobbe med enkelte arbeidsoppgaver de selv opplever seg kompetente til. Ut ifra funnene kan man tolke det slik at arbeidsoppgaver rundt skolevegringsproblematikk og forebygging av psykiske helsevansker i skolen ikke er avklart. Magnus (2010) argumenterer for ansettelse av vernepleiere i skolen som en faktor for å styrke mulighetene for tidlig innsats i blant annet skolemiljøet. Dette støttes av Borg og Lyng (2019) som legger fram tidligere forskning som poengterer behovet for sosialfaglig kompetanse, nettopp på grunn av rapportert økning av skolestress og psykiske helseplager blant barn og unge. Funnene fra denne bacheloroppgaven viser derimot at vernepleiere ikke arbeider med disse oppgavene i stor grad. Derimot viser funn fra Magnus (2013) sin forskning at flere deltakere uttrykker at på grunn av arbeid med enkeltelever blir ikke ønsket om å arbeide på systemnivå for tidlig intervensjon og forebyggende arbeid rettet mot flere barn og mot systemer, oppfylt (Magnus 2013). Dette kan være en faktor som spiller inn på at vernepleiere i mindre grad jobber med skolevegringsproblematikk og forebygging av psykiske helsevansker. Dette kan henge sammen med tidligere funn som tyder på middels kjennskap og forståelse av blant annet vernepleierens kompetanse, og at den er sterkt knyttet opp mot arbeid på systemnivå. Samtidig må det igjen bemerkes at våre funn av den deskriptive statistikken må tolkes med forsiktighet grunnet det lave antallet av deltakere.

8.0 Konklusjon

Hensikten med denne bacheloroppgaven var å undersøke opplevelsen av *vernepleierens* rolle og arbeidsoppgaver blant ulike yrkesgrupper i grunnskolen og den videregående skolen. Kvantitativ metode med bruk av spørreskjema ble benyttet for å undersøke hensikten nærmere. I denne undersøkelsen har 228 deltakere fra 14 skoler deltatt.

Oppsummert viser spørreundersøkelsen stor enighet blant både skoleledelse og lærere/andre ansatte om at vernepleiere er kompetente til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes av dem. Videre finner vi at vernepleiere opplever seg selv som kompetente til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes av dem. Samtidig viser resultatene relativt lave gjennomsnittlige skårer på påstanden om at vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområder er avklart, blant alle tre yrkesgrupper. Dette kan indikere et behov for tydeligere avklaring av vernepleierens rolle og oppgaver i skolen. Dette samsvarer med tidligere forskning (Borg et al. 2014, Gjertsen, Hansen og Juberg 2018, Magnus 2013).

Vi finner høy verdsettelse av vernepleieren blant lærere og andre ansatte. Samtidig indikerer resultatene at lærere/andre ansatte verdsetter å ha vernepleiere ansatt ved skolen i høyere grad enn vernepleierne opplever å bli vedsatt i kollegiet. En mulig forklaring på dette kan være flere skoler kun har en vernepleier ansatt, som kan ha ført til at de har besvart med utgangspunkt i den enkelte vernepleieren, og ikke vernepleier som profesjon.

Fra resultatene kan vi også se en forskjell mellom lærere, skoleledelse og vernepleiere på spørsmål om opplevd forståelse/kjennskap til vernepleieres oppgaver, rolle og kompetanse blant skoleledelse. Konkret viser resultatene at skoleledelsen selv opplever å ha god forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, mens lærere og andre ansatte selv opplever det i mindre grad. Videre finner vi at vernepleiere selv opplever at både skoleledelse og lærere/andre ansatte i mindre grad har forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver. Disse svarene viser enighet mellom vernepleier og lærer/andre ansatt, men de varierer fra skoleledelsen. Dette er noe som kan tyde på at det er behov for klare retningslinjer for å skape bedre forståelse for vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver i kollegiet ved skoler. Dette støttes også av tidligere gjennomført forskning (e.g., Nyhus, Myrbakken og Risløw 2014).

Den deskriptive statistikken i denne bacheloroppgaven belyser to utvalgte påstander. Påstandene ber respondentene å oppgi om vernepleiere/n jobber med skolevegringsproblematikk, og om de opplever at vernepleiere/n er kompetent med å jobbe med det. Den andre påstanden undersøker om vernepleiere/n jobber med forebygging av psykiske helsevansker og om de opplever at vernepleiere/n er kompetent til det. Resultatene av undersøkelsen viser at vernepleierne i gjennomsnitt sjeldent jobber med skolevegringsproblematikk og forebygging av psykiske helsevansker. Videre ser man at lærere/andre ansatte og skoleledelsen også mener at dette forekommer sjeldent. Samtidig ser man at vernepleierne i gjennomsnitt hevder de er kompetent til å jobbe med skolevegringsproblematikk og forebygging av psykiske helsevansker. Derimot oppgir lærere/andre ansatte og skoleledelsen i mindre grad at de opplever vernepleierne som kompetente til å jobbe med skolevegringsproblematikk og forebygging av psykiske helsevansker.

Veien videre for vernepleierens rolle i skolen innebærer å få dekket behovet for tydelige stillingsbeskrivelser og retningslinjer for bruk av vernepleiere si skolen. Dette understreker denne undersøkelsen, men også tidligere forskning belyser behovet (e.g Borg og Lyng 2019, Nyhus, Myrbakken og Risløw 2014). Å dekke dette behovet kan være med på å skape bedre tverrprofesjonelle samarbeid i skolen, og skape rom for at vernepleiere kan benytte sin kompetanse og rolle til å arbeide på systemnivå, ikke kun på individnivå med enkeltelever. Videre forskning på vernepleierens rolle i skolen kunne dra fordel av å utvikle en nasjonal undersøkelse. Ved å heve forskningen opp til et nasjonalt nivå skaper det et større og mer representativt bilde på vernepleiere i skolen. Resultatene fra den nasjonale undersøkelsen kan da benyttes til å etablere og utarbeide retningslinjer og eventuelle stillingsbeskrivelser for vernepleierens rolle og arbeid i skolen.

9.0 Litteraturliste

Aadland, Einar. 2018. *Etikk i profesjonell praksis*. Oslo: Samlaget

Brask, Ole David, May Østby og Atle Ødegård. 2016. *Vernepleierens kjerneroller en refleksjonsmodell*. Bergen: Fagbokforlaget

Almås, Synnøve Hofseth. 2018. «Profesjonskultur.» I *Tverprofesjonell samarbeidslæring (TPS) – for bachelorstudenter i helse- og sosialfag*, redigert av Synnøve Hofseth Almås, Frøydis Vasset og Atle Ødegård, s. 173-184. Bergen: Fagbokforlaget

Borg, Elin, Ida Drange, Knut Fossetøl og Harald Jarning. 2014. «Et lag rundt læreren. En kunnskapsoversikt». Arbeidsforskningsinstituttet. https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/6234/r2014-8_Et%20lag%20rundt%20l%C3%A6reren.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Borg, Elin og Selma Therese Lyng. 2019. «Sosialfaglig kompetanse i skolen». Fellesorganisasjonen. https://www.fo.no/getfile.php/1319574-1569406570/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Sosialfaglig%20kompetanse%20i%20skolentil_net.pdf

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. New York, NY: Lawrence Erlbaum Associates.

Dalland, Olav. 2012. *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Field, Andy. 2018. *Discovering statistics using IBM SPSS Statistics*. Thousand Oaks: SAGE publications Ltd

FN. 2023. «Verdens helseorganisasjon (WHO).» Oppdatert 05. januar. 2023. <https://www.fn.no/om-fn/fns-organisasjoner-fond-og-programmer/verdens-helseorganisasjon-who>

Gjersøe, Heidi Moen. 2018. «Profesjoner.» I *Mellom mennesker og samfunn – sosiologi og sosialantropologi for helse- og sosialprofesjonene*, redigert av Elisabeth Brodtkorb og Marianne Rugkåsa, s. 41-61. Oslo: Gyldendal Akademisk

Gjertsen, Per-Åge, May Brit Viola Hansen, Anne Juberg. 2018. «Barnevernspedagoger, sosionomers og vernepleieres rolle i skolen» *Tidsskrift for velferdsforskning* 2018 (21, utg. 2) 163-179 <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-05>

Halvorsen, Knut, Steinar Stjernø og Einar Øverbye. 2019. *Innføring i helse- og sosialpolitikk*. Oslo: Universitetsforlaget

Helsepersonelloven. *Lov om helsepersonell m.v. av 02. juli. 1999 nr. 64.*
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64>

Håvie, Unn. 2012. «På full fart inn i skolen.» Fontene: (62- 67)
https://fontene.no/mapper/Pa_full_fart_inn_i_skolen.pdf

Johansen, Asbjørn, Per Arne Tufte og Line Christoffersen. 2021. *Introduksjons til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag

Kirkevold, Øyvind. 2016 «Praktiske tips ved spørreundersøkelser». Sykepleien.
<https://sykepleien.no/forskning/2016/04/praktiske-tips-ved-sporreskjemaundersokelser>

Magnus, Peter 2013. «Barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere; nye profesjoner i grunnskoler.» Profesjon. <https://www.profesjon.no/wp-content/uploads/2013/07/Magnus-2013.pdf>

Magnus, Peter. 2010. «Mellom grensedracting og samarbeid- en rolle for vernepleiere i grunnskolen?» *Spesialpedagogikk* 75 (06): 12-21
<https://www.utdanningsnytt.no/files/2019/08/21/Spesialpedagogikk%206%202010.pdf>

Mordal, Siri. 2017. «Miljøterapeut i skolen – en prosessevaluering av første år med prosjektet «miljøterapeut i skolen.» SINTEF. 2017:0816 https://sintef.brage.unit.no/sintef-xmloi/bitstream/handle/11250/2487556/2017-00816_Milj%25C3%25B8terapeuter%2bi%2bskolen_Mordal.pdf?sequence=1&isAllowed=y

NESH (2021) *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Oslo: Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsfag og humaniora (NESH). <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>

Norlund, Inger, Anne Thronsen og Sølvi Linde. 2015. *Innføring i vernepleie. Kunnskapsbasert praksis – grunnleggende arbeidsmodell*. Oslo: Universitetsforlaget

NOU 2015:2. *Å høre til – virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*. (Djupedal utvalgets rapport) Oslo: Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/35689108b67e43e59f28805e963c3fac/no/pdfs/nou201520150002000dddpdfs.pdf>

Nyhus, Lene, Kari Myrbakken og Tove Risløw. 2014. «Innenfor eller utenfor opplæringen?» Høgskolen i Lillehammer. https://brage.inn.no/inn-xmloi/bitstream/handle/11250/226174/203_arbnotat_2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Opplæringslova. *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa av 17. juli. 1998 nr. 61*. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Owren, Thomas og Sølvi Linde. 2020. «Innledning.» I *Vernepleiefaglig teori og praksis – sosialfaglige perspektiver*, redigert av Thomas Owren og Sølvi Linde, s. 13-27. Oslo: Universitetsforlaget

St. Meld. Nr. 13. 2011-2012. *Utdanning for velferd – samspill i praksis*. Oslo: Det Kongelige kunnskapsdepartement. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-13-20112012/id672836/?ch=1>.

St. Meld. Nr. 35. 1990-1991. *Om opplæring av barn, unge og voksne med særskilte behov*. Oslo: Kirke-, utdannings-, og forskningsdepartementet.

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Stortingsforhandlinger/Lesevisning/?p=1990-91&paid=3&wid=c&psid=DIVL375&s=True>

St. Meld. Nr. 6. 2019-2020. *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*. Oslo: det Kongelige kunnskapsdepartement.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/3dacd48f7c94401ebefc91549a5d08cd/no/pdfs/stm201920200006000dddpdfs.pdf>

St. Meld. Nr. 26. 2014-2015. *Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet*. Oslo: det Kongelige helse- og omsorgsdepartement.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/d30685b2829b41bf99edf3e3a7e95d97/no/pdfs/stm201420150026000dddpdfs.pdf>

Stokken, Roar, Ellen Andsnes, Finn Ove Båtevik og Bjarte Folkestad. 2022. *Handbok for førstegongsforskaren. Den gode empiriske oppgåva i sosialt arbeid*. Bergen: Fagbokforlaget

Thurén, Torstein. 2009. *Vitenskapsteori for nybegynnere*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Utdanningsdirektoratet. Uå. «Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen». <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/?lang=nob>

Vasset, Frøydis. 2018. «Pasientforløp.» I *Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) – for bachelorstudenter i helse- og sosialfag*, Redigert av Synnøve Hofseth Almås, Frøydis Vasset og Atle Ødegård, s. 25-38. Bergen: Fagbokforlaget

10.0 Vedlegg

10.1 Vedlegg 1: spørreskjema vernepleiere

Spørreskjema - Vernepleieren i skolen

Vernepleiersversjon

1. Hvor lenge har du vært ansatt ved skolen? _____

2. Aldersgruppe 18-34 35-49 50-67

3. Kjønn Mann Kvinne Annet/ikke
relevant

4. Jeg opplever god forståelse/kjennskap i *skoleledelsen* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
--	----------------	-------	-------------------------------	------	------------

Vernepleierens

kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Vernepleierens

rolle/arbeidsoppgaver	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

i skolen

5. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant lærere/andre faglig ansatte* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

6. Jeg opplever at mine arbeidsoppgaver/ansvarsområder er avklart:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
☐	☐	☐	☐	☐

7. Jeg opplever å bli faglig verdsatt i kollegiet:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
☐	☐	☐	☐	☐

8. Jeg føler meg kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes av meg:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
☐	☐	☐	☐	☐

9. I mitt arbeid jobber jeg med skolevegringsproblematikk:

Aldri Sjelden Av og til Nokså ofte Svært ofte

10. Jeg opplever at jeg har kompetanse til å jobbe med skolevegringsproblematikk

Svært Uenig Verken Enig Svært enig
uenig uenig eller
 enig

11. I mitt arbeid jobber jeg med elever som har fysiske og/eller kognitive funksjonsnedsettelse:

Aldri Sjelden Av og til Nokså ofte Svært ofte

12. Jeg opplever at jeg har kompetanse til å jobbe med elever som har fysiske og/eller kognitive funksjonsnedsettelse:

Svært Uenig Verken Enig Svært enig
uenig uenig eller
 enig

13. I mitt arbeid jobber jeg med atferdsproblematikk.

Aldri Sjelden Av og til Nokså ofte Svært ofte

14. Jeg opplever at jeg har kompetanse til å jobbe med atferdsproblematikk

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

15. I mitt arbeid er jeg involvert i å skrive IOP'er

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
-------	---------	-----------	------------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

16. Jeg opplever at jeg har kompetanse til å skrive IOP'er

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

17. I mitt arbeid jobber jeg konkret med **forebygging** av mobbing:

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
-------	---------	-----------	------------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

18. Jeg opplever at jeg har kompetanse til å jobbe med **forebygging** av mobbing

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

19. I mitt arbeid jobber jeg konkret med **forebygging** av psykiske helsevansker (angst, depresjon, tvang):

Aldri Sjelden Av og til Nokså ofte Svært ofte

20. Jeg opplever at jeg har kompetanse til å jobbe med **forebygging** av psykiske helsevansker (angst, depresjon, tvang):

Svært Uenig Verken Enig Svært enig
uenig uenig eller enig

21. Min stilling er primært tilknyttet **en til to** elever:

JA NEI

29. Jeg opplever å ha god forståelse av/kjennskap til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

30. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant skoleledelsen* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

31. Jeg opplever at vernepleierens arbeidsoppgaver/ansvarsområder er avklart:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

32. Jeg verdsetter å ha vernepleier(e) ansatt ved skolen:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
----------------	-------	-------------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

33. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen er kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
----------------	-------	-------------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

34. Vernepleierne på denne skolen jobber med skolevegringsproblematikk:

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
-------	---------	-----------	------------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

35. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen har kompetanse til å jobbe med skolevegringsproblematikk:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

36. Vernepleierne på denne skolen jobber med elever som har fysiske og/eller kognitive funksjonsnedsettelse:

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
-------	---------	-----------	------------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

37. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen har kompetanse til å jobbe med elever som har fysiske og/eller kognitive funksjonsnedsettelse:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

38. Vernepleierne på denne skolen jobber med atferdsproblematikk:

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
-------	---------	-----------	------------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

39. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen har kompetanse til å jobbe med atferdsproblematikk:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

40. Vernepleierne på denne skolen er involvert i å skrive IOP'er:

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
☐	☐	☐	☐	☐

41. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen har kompetanse til å skrive IOP'er:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
☐	☐	☐	☐	☐

42. Vernepleierne på denne skolen jobber konkret med **forebygging** av mobbing:

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
☐	☐	☐	☐	☐

43. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen har kompetanse til å jobbe med **forebygging** av mobbing:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
☐	☐	☐	☐	☐

44. Vernepleierne på denne skolen jobber konkret med **forebygging** av psykiske helsevansker (angst, depresjon, tvang):

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
☐	☐	☐	☐	☐

45. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen har kompetanse til å jobbe med **forebygging** av psykiske helsevansker (angst, depresjon, tvang):

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

10.3 Vedlegg 3: spørreskjema skoleledelse

Spørreskjema - Vernepleieren i skolen

Skoleledelsen (rektor, assisterende rektor, undervisningsinspektør og avdelingsledere)

46. Hva er din stilling ved skolen?

47. Hvor lenge har du vært ansatt ved skolen?

48. Aldersgruppe 18-34 35-49 50-67

49. Kjønn Mann Kvinne Annet/ikke relevant

50. Hvor mange vernepleiere er ansatt ved skolen?

51. Har det blitt gitt informasjon til skolens ansatte om vernepleierens rolle/ arbeidsoppgaver i skolen? Ja Nei Vet ikke

52. Har det blitt gitt informasjon til skolens ansatte om vernepleiers kompetanse? Ja Nei Vet ikke

54. Jeg opplever å ha god forståelse/kjennskap til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

53. Utdyp svarene over (spm. 6 & 7) - Hvilken type informasjon er gitt? Muntlig/skriftlig? Hvem fremstilte denne informasjonen (skoleledelse/vernepleieren selv)?

55. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant lærere/andre faglig ansatte* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐

Vernepleierens
rolle/arbeidsoppgaver i skolen

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

56. Jeg opplever at vernepleierens arbeidsoppgaver/ansvarsområder er avklart:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

57. Jeg verdsetter å ha vernepleier(e) ansatt ved skolen:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

58. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen er kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

59. Vernepleierne på denne skolen jobber med skolevegringsproblematikk:

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
☐	☐	☐	☐	☐

60. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen har kompetanse til å jobbe med skolevegringsproblematikk:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
☐	☐	☐	☐	☐

61. Vernepleierne på denne skolen jobber med elever som har fysiske og/eller kognitive funksjonsnedsettelse:

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
☐	☐	☐	☐	☐

62. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen har kompetanse til å jobbe med elever som har fysiske og/eller kognitive funksjonsnedsettelse:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
☐	☐	☐	☐	☐

63. Vernepleierne på denne skolen jobber med atferdsproblematikk:

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
-------	---------	-----------	------------	------------

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

69. Vernepleierne på denne skolen jobber konkret med **forebygging** av psykiske helsevansker (angst, depresjon, tvang):

Aldri	Sjelden	Av og til	Nokså ofte	Svært ofte
-------	---------	-----------	------------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

70. Jeg opplever at vernepleierne på denne skolen har kompetanse til å jobbe med **forebygging** av psykiske helsevansker (angst, depresjon, tvang):

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

10.4 Vedlegg 4: infoskriv og samtykkeskjema

Forespørsel om deltakelse i Forskningsprosjektet «Vernepleieren i Skolen»

Bakgrunn og formål

Vi ønsker med dette å invitere deg til å delta i et forskningsprosjekt ledet av Høgskolen i Molde. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Vernepleiere inntar skolen i stadig større grad, og i media og faglige plattformer diskuteres vernepleierens rolle og arbeid i skolen. Likevel finnes det få undersøkelser av hvordan vernepleieren faktisk jobber i skolen. Inntrykket fra Høgskolen i Moldes kontakt med skolefeltet er at det er store variasjoner fra skole til skole. I dette forskningsprosjektet ønsker vi å systematisere disse erfaringene. Fokus vil utelukkende være på de profesjonelle. Det vil ikke samles inn data om barn/elever. Vi stiller forskningsspørsmål som: Hvordan er arbeidet til vernepleierne ved skolen organisert? Hvilke forventninger har skoleledere, lærere, andre miljøterapeuter etc. til vernepleieren? Hvilke arbeidsoppgaver og problemstillinger forventes vernepleieren å befatte seg med?

Vi vil bruke en metodikk som involverer intervjuer, korte spørreskjema, loggbok (ført av student) og dokumentanalyser. Disse dataene vil inngå i en større undersøkelse hvor vi vil sammenfatte resultater på tvers av utvalget av skoler. Resultatene fra undersøkelsene vil publiseres som vitenskapelige artikler. I tillegg vil studenten skrive en eksamensoppgave og en bacheloroppgave basert på dataene de samler inn ved den skolen hvor de har vært i praksis. Vi håper resultatene og oppgavearbeidet skal munne ut i resultater som vil være viktige og interessante for deres skole.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Utgangspunktet for skolens deltakelse i forskningsprosjektet er at skolen har samtykket til å ha 3.års vernepleierstudent ved HiM, i fordypningspraksis våren 2023 (10 uker). I løpet av praksisperioden fungerer studenten også som forskningsassistent i prosjektet.

Studentens obligatoriske kartleggingsoppgave (knyttet til eksamensoppgaven «VerA 3 – Utviklingsarbeid») vil også fungere som datainnsamling til forskningsprosjektet.

Kartleggingen involverer intervjuer (30-45 minutter, med vernepleier, skoleledelse, utvalgte lærere og evt. andre miljøterapeuter), studentens notater fra loggbok, innsamling av dokumentasjon (av skolens organisering, arbeidsinstruks, stillingsutlysning etc.) og spørreskjema. Det vil bli tatt lydopptak og notater fra intervjuene.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Deltakere kan når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for de som ikke vil delta eller senere velger å trekke seg.

Personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker opplysninger

Vi behandler opplysninger basert på samtykke og vil bare bruke opplysningene til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er kun prosjektgruppen bestående av prosjektlederne og studentene tilknyttet prosjektet som vil ha tilgang til lydfiler. Det kan bli aktuelt å leie inne en profesjonell transkribent, som da også vil få tilgang til lydfilene. Ved transkripsjon vil alle navn og kontaktopplysninger anonymiseres. Alle kontaktopplysninger vil bli kodet og koden vil lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Alt skriftlig datamateriale vil bevares i anonymisert form og under passordbeskyttelse. Det vil ikke være mulig å gjenkjenne deltakerne i det publiserte materialet. Prosjektet skal for studentenes del avsluttes samtidig som de fullfører sitt tredjeår, noe som for de fleste vil være i mai 2023. Prosjektet som helhet, vil fortsette etter dette, og skal etter planen avsluttes innen 2027. Resultater fra prosjektet vil imidlertid publiseres fortløpende. Personopplysninger og opptak vil bli slettet ved prosjektets ferdigstilling.

På oppdrag fra Høgskolen i Molde har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Forskningsprosjektet ledes av Ingrid Johnsen Hogstad og Sandra Weltzien, som også vil fungere som kontaktlærere i praksis.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med Sandra Weltzien, enten på telefon 48298558/711 95 938 eller e-post: sandra.m.weltzien@himolde.no.

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.
- Høgskolen i Molde personvernombud personvernombud@himolde.no.

Med vennlig hilsen

Ingrid Johnsen Hogstad
Sandra Weltzien

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Vernepleieren i skolen*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i *spørreskjema*.
- å delta i *intervju*. Intervjuene vil bli tatt opp på lydfil.

Gjennom min rolle som praksisveileder samtykker jeg til at studenten kan ta notater i forskningsøyemed fra mitt arbeid gjennom dagen (observasjon der student vil føre loggbok).

- Ja
- Nei

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)